

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ
ТРГОВИНЕ
И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА**

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND ECONOMIC RELATIONS**

***ANALIZA
VANJSKOTRGOVINSKE RAZMJENE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2010. GODINU***

Sarajevo, februar 2010. godine

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	3
1.1. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ZEMLJAMA	10
1.2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE BIH PO ROBAMA.....	12
2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA	20
2.1. ROBNA RAZMJENA PO GRUPAMA PROIZVODA (INDUSTRIJSKI I POLJOPRIVREDNI)	23
2.2. DEFICIT PO GRUPAMA PROIZVODA (INDUSTRIJSKI I POLJOPRIVREDNI).....	29
3. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE.....	31
3.1. ROBNA RAZMJENA SA EU PO ZEMLJAMA.....	32
3.2. ROBNA RAZMJENA SA EU PO ROBAMA	33
3.3. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA SAVEZKOM REPUBLIKOM NJEMAČKOM	36
3.4. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA REPUBLIKOM ITALIJOM	39
4. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-E	42
4.1. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA –E	42
4.2. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA –E PO ROBAMA	44
4.3. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA REPUBLIKOM HRVATSKOM	47
4.4. UKUPNA ROBNA RAZMJENA SA REPUBLIKOM SRBIJOM	50
5. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE	53
5.1. STRUKTURA BIH ROBNE RAZMJENE POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA	55
5.2. STRUKTURA DEFICITA U TRGOVINI POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA	59
5.3. RAZMJENA POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA SA HRVATSKOM I SRBIJOM.....	60
5.3.1. ROBNA RAZMJENA SA HRVATSKOM	60
5.3.2. ROBNA RAZMJENA SA SRBIJOM	62
PRILOG 1.....	65

UVODNE NAPOMENE

U ovom dokumentu su prezentirane osnovne informacije o robnoj razmjeni BiH za 2010. godinu, u okviru informacije sa osvrtom na razmjenu sa Republikom Hrvatskom i Republikom Srbijom. Zatim su posebno prezentirani osnovni podaci o razmjeni poljoprivrednih proizvoda, sve ključne informacije vanjskotrgovinske razmjene BiH i detaljniji podaci koji se odnose na obim i strukturu vanjskotrgovinske razmjene BiH.

- *U 2010. godini uvezeno je robe u vrijednosti od 13,62 milijarde KM što je za 10,21% više u odnosu na 2009. godinu. Istovremeno, ukupan izvoz je iznosio 7,10 milijardi KM i isti bilježi rast za 28,28% u posmatranom periodu. Tako je trgovinski deficit iznosio 6,52 milijarde KM što je za 4,44% manje u odnosu na 2009 godinu. Pokrivenost uvoza izvozom u 2010. godini je 52,11%, što je za 7,34% više u odnosu na prethodnu godinu.*
- *Posmatrano po grupacijama zemalja, Evropska Unija je i dalje naš glavni vanjskotrgovinski partner, tako u ukupnom obimu robne razmjene ona učestvuje sa 48,87%, zatim zemlje potpisnice Sporazuma „CEFTA-e 2006“ sa učešćem od 30,08%, dok se 21,05% odnosi na ostale zemlje u ukupnom obimu razmjene.*
- *Posmatrano sa stanovišta novog regionalnog sporazuma o slobodnoj trgovini zemlje (CEFTA-e 2006), u ukupnom BiH uvozu za 2010. godinu učestvuje sa 27,05%, dok izvoz u zemlje potpisnice Sporazuma „CEFTA-e 2006“ u posmatranom periodu učestvuje sa 35,89%.*
- *Od glavnih trgovinskih partnera, najveću pokrivenost uvoza izvozom imamo sa Austrijom 96,22%, na drugom mjestu je Njemačka sa 76,21%, sa Slovenijom 75,63%, zatim sa Italijom 71,22 %, sa Srbijom 62,59%, sa Hrvatskom pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 52,00%.*
- *Posmatrano po zemljama porijekla uvoza ili zemljama destinacije izvoza situacija je slijedeća: Najviše se uvozilo iz slijedećih zemalja: Hrvatska, Srbija, Njemačka, Italija, Rusija, Slovenija, Kina, Austrija, SAD i Mađarska. Uvoz iz ovih zemalja u 2010. godini učestvuje sa 74,68% u ukupnom BiH uvozu. Najviše se izvozilo u slijedeće zemlje: Njemačka, Hrvatska, Srbija, Italija, Slovenija, Austrija, Crna Gora, Švicarska, Kosovo i Mađarska. Izvoz u ove zemlje u 2010. godini je 81,01% od ukupnog BiH izvoza. U skladu sa navedenim, može se konstatovati da je BiH robna razmjena (uvoz i izvoz) vrlo koncentrisana u geografskom smislu i to skoro na iste zemlje.*

- *Struktura vanjskotrgovinskog deficita u 2010. godini, pokazuje da najveće učešće u deficitu imaju tri grupe proizvoda i to: poljoprivredni proizvodi (glave 1-24) 29,89%, Mineralna goriva i proizvodi 23,37%, Vozila, osim željezničkih sa 8,80%.*
- *Republika Hrvatska i Republika Srbija su među najznačajnijim vanjskotrgovinskim partnerima Bosne i Hercegovine. Tome u prilog govore i podaci da je učešće uvoza iz Hrvatske, u ukupnom uvozu BiH u 2010. godini iznosilo 15,12%, a uvoza iz Srbije 10,50%. Na strani izvoza situacija je sljedeća: BiH izvoz u Hrvatsku u ukupnom izvozu u 2010. godini učestvuje sa 15,09%, dok je izvoz u Srbiju 12,61%. Pokrivenost uvoza izvozom sa Hrvatskom u 2010. godini iznosila je 52,00%, a sa Srbijom 62,59%. Iz ovoga se vidi da je BiH izvoz vrlo koncentriran i u najvećoj mjeri ovisan od tržišta upravo ove dvije zemlje.*
- *Pored Hrvatske i Srbije među najznačajnijim vanjskotrgovinskim partnerima Bosne i Hercegovine su Njemačka i Italija. Učešće uvoza iz Njemačke u ukupnom BiH uvozu u 2010. godini je 10,47%, a uvoz iz Italije učestvuje sa 8,89%. Na strani izvoza Njemačka ima najveće učešće u ukupnom BiH izvozu od 15,30%, a Italija učestvuje sa 12,15% u ukupnom BiH izvozu.*
- *Robna razmjena u agroindustrijskom sektoru (Poljoprivredni proizvodi razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom) u 2010. godini je na strani uvoza zabilježila rast od 6,83% u odnosu prethodnu godinu, dok je BiH izvoz u istom periodu zabilježio rast od 30,29%. Uvoz poljoprivrednih proizvoda u ukupnom bh uvozu učestvuje sa 18,81%, dok izvoz poljoprivrednih proizvoda u ukupnom BH izvozu učestvuje sa 8,65%. Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivrednih proizvoda u posmatranom periodu iznosila je 23,97%.*

1. UKUPNA ROBNA RAZMJENA BIH ZA 2010. GODINU

Tabela 1 - Ukupna robna razmjena BiH 2005.- 2010. godine

Mil. KM

Godina	IZVOZ		UVOZ		UKUPNO		Deficit	Pokrivenost
	Vrijednost	Rast/Padu %	Vrijednost	Rast/Padu %	Vrijednost	Rast/Padu %		
2005	3.783,20	-	11.180,80	-	14.964,00	-	-7.397,60	33,84%
2006	5.164,30	36,51%	11.388,78	1,86%	16.553,08	10,62%	-6.224,49	45,35%
2007	5.936,58	14,95%	13.898,24	22,03%	19.834,83	19,83%	-7.961,66	42,71%
2008	6.711,69	13,06%	16.292,52	17,23%	23.004,21	15,98%	-9.580,83	41,19%
2009	5.531,20	-17,59%	12.355,18	-24,17%	17.886,38	-22,25%	-6.823,98	44,77%
2010	7.095,50	28,28%	13.616,20	10,21%	20.711,71	15,80%	-6.520,70	52,11%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupan **obim** vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine sa svijetom u 2010. godini iznosio je 20,71 milijardu KM. To je za **15,80% više** u odnosu na prethodnu godinu, kada je ukupna robna razmjena iznosila 17,89 milijardi KM. U 2009. godini obim vanjskotrgovinske razmjene iznosio je 17,89 milijardi KM, što je za 22,25% manje od obima vanjskotrgovinske razmjene u 2008. godini.

Vrijednost ukupnog **izvoza** je bila 7,10 milijardi KM. Izvoz je u 2010. godini **povećan za 28,28%** u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan **izvoz** u 2009. godini bio je 5,53 milijarde KM i zabilježen je pad izvoza za 17,59% u odnosu na 2008. godinu.

Bosna i Hercegovina je u 2010. godini **uvezla** robe u vrijednosti od 13,62 milijarde KM. To je za **10,21% više** u odnosu na prethodnu godinu. U 2009. godini vrijednost uvoza je iznosila 12,36 milijardi KM. To je za 24,17% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Saldo razmjene, odnosno trgovinski **deficit** u 2010. godini je iznosio 6,52 milijarde KM, što je za **4,44% manje** u odnosu na prethodnu godinu. Trgovinski deficit je u 2009. godini iznosio 6,82 milijarde KM, što je 28,77% manje u odnosu na deficit 2008. godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je u 2010. godini iznosila **52,11%** što je za 7,34% više od pokrivenosti u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosila 44,77%. **Pokrivenost** uvoza izvozom je u 2009. godini iznosila **44,77%** što je za 3,58% više od pokrivenosti u odnosu na 2008. godinu, kada je iznosila 41,19%.

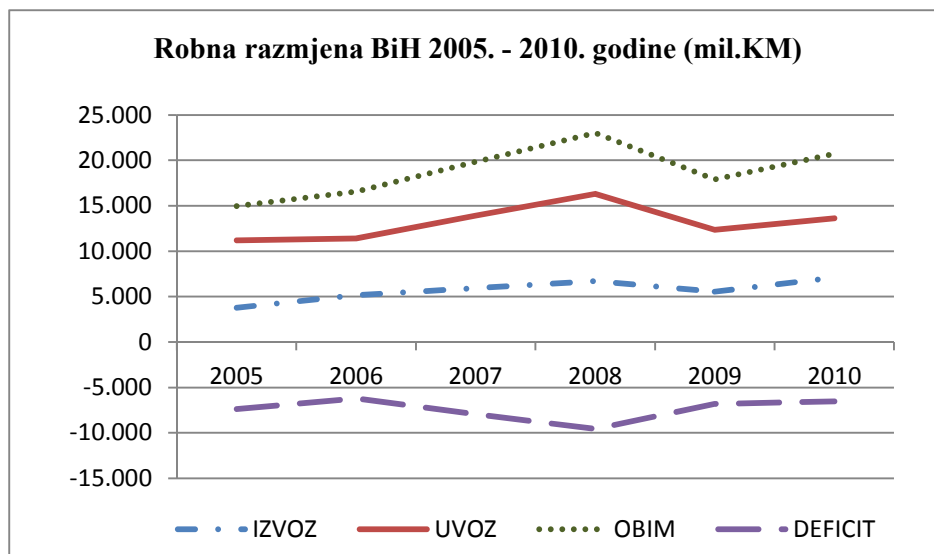

Tabela 2- Uporedni pregled BH robne razmjene za 2008., 2009. i 2010. godinu

R.br.	OPIS	KM				
		2008	2009	2010	Rast/Pad (2009/2008)	Rast/Pad (2010/2009)
1	UVOZ	16.292.516.281	12.355.179.341	13.616.203.502	-24,17%	10,21%
2	IZVOZ	6.711.690.415	5.531.199.114	7.095.504.951	-17,59%	28,28%
3	OBIM	23.004.206.696	17.886.378.455	20.711.708.453	-22,25%	15,80%
4	DEFICIT	-9.580.825.867	-6.823.980.226	-6.520.698.551	-28,77%	-4,44%
5	POKRIVENOST	41,19%	44,77%	52,11%		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini, u odnosu na 2009. godinu, vrijednost izvoza je porasla za 1,56 milijardi KM, a uvoz je porastao za 1,26 milijardi KM, što je dovelo do pada deficita u iznosu od 303,28 miliona KM i rasta pokrivenosti za 7,34%,

U 2009. godini, u odnosu na 2008. godinu, vrijednost uvoza je manja za 3,94 milijarde KM, a izvoz je pao za 1,18 milijardi KM, što je dovelo do pada deficita u iznosu od 2,76 milijardi KM i rasta pokrivenosti za 3,57%.

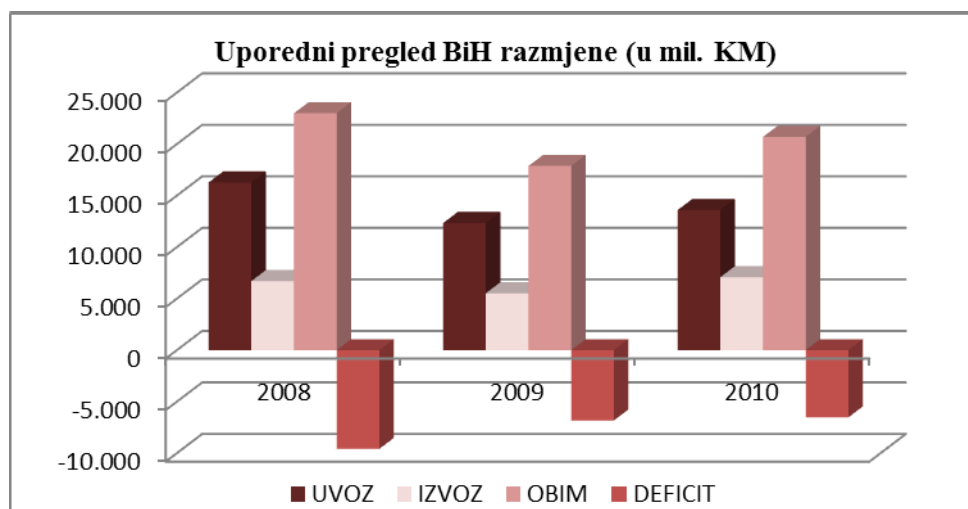

Tabela 3- **Izvoz i uvoz** po statističkim procedurama

Mil.KM			
R.br.	Naziv statističke procedure	Vrijednost 2010	% učešća
1	Redovan izvoz	4.094,84	57,71%
2	Izvoz nakon unutrašnje obrade	2.992,05	42,17%
3	Izvoz na vanjsku obradu	8,62	0,12%
4	UKUPAN IZVOZ	7.095,51	100,00%
1	Redovan uvoz	11.793,91	86,62%
2	Uvoz na unutrašnju obradu	1.809,43	13,29%
3	Uvoz nakon vanjske obrade	12,87	0,09%
4	UKUPAN UVOZ	13.616,20	100,00%

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

U tabeli su prezentirani podaci o izvozu i uvozu po proširenoj definiciji sistema specijalne trgovine:

Od ukupnog izvoza koji je u 2010. godini iznosio 7,10 milijardi KM, redovan izvoz iznosio je 4,10 milijardi KM što predstavlja 57,71% od ukupnog izvoza. Izvoz nakon unutrašnje obrade je iznosio 2,99 milijardi KM što predstavlja 42,17% od ukupnog izvoza, dok je izvoz na vanjsku obradu iznosio 8,62 miliona KM ili 0,12% od ukupnog bh izvoza. Redovan izvoz u 2010. godini iznosio je 4,10

Od ukupnog uvoza koji je u 2010. godini iznosio 13,62 milijarde KM, redovan uvoz iznosio je 11,79 milijardi KM što predstavlja 86,62% od ukupnog uvoza. Uvoz na unutrašnju obradu je iznosio 1,81 milijardu KM što predstavlja 13,29% od ukupnog uvoza, dok je uvoz nakon vanjske obrade iznosio 12,87 miliona KM ili 0,09% od ukupno bh uvoza.

Metodološka napomena:

U statistici vanjske trgovine koriste se tri pristupa odnosno sistema obuhvata podataka: specijalni- uža definicija, specijalni-proširena definicija i opšti. Agencija za statistiku BiH kao jedini proizvođač zvaničnih statističkih podataka za BiH koristi proširenu definiciju sistema specijalne trgovine (prema preporukama Eurostat-a) koja pored redovnog izvoza i uvoza uključuje još i vanjsku i unutrašnju obradu.

Tabela 4 - Mjesečni pregled BH razmjene za 2010. godinu

Mil. KM

R.br.	Mjesec	2010					
		UVOZ	Rast/Pad u %	IZVOZ	Rast/Pad u %	DEFICIT	Rast/Pad u %
1	I	722,06	-	421,04	-	-301,02	-
2	II	946,94	31,14%	517,13	22,82%	-429,81	42,78%
3	III	1.089,80	15,09%	603,30	16,66%	-486,50	13,19%
4	IV	1.130,71	3,75%	594,01	-1,54%	-536,70	10,32%
5	V	1.175,27	3,94%	603,50	1,60%	-571,77	6,54%
6	VI	1.173,34	-0,16%	642,28	6,43%	-531,05	-7,12%
7	VII	1.236,98	5,42%	637,85	-0,69%	-599,12	12,82%
8	VIII	1.168,09	-5,57%	582,71	-8,65%	-585,38	-2,29%
9	IX	1.278,52	9,45%	628,26	7,82%	-650,26	11,08%
10	X	1.212,55	-5,16%	593,73	-5,50%	-618,82	-4,84%
11	XI	1.200,95	-0,96%	663,48	11,75%	-537,47	-13,14%
12	XII	1.281,00	6,67%	608,20	-8,33%	-672,80	25,18%
UKUPNO		13.616,20		7.095,50		-6.520,70	

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli su navedeni podaci o uvozu, izvozu i deficitu, posmatrano po mjesecima, gdje se rast i pad uvoza i izvoza odnose na prethodni mjesec.

U februaru 2010. godine je zabilježen najveći procenat rasta uvoza i izvoza u odnosu na prethodni mjesec, s tim da je veći procenat rasta uvoza (31,14%) od procenta rasta izvoza (22,82%).

U augustu 2010. godine zabilježen je najveći procenat pada uvoza i izvoza u odnosu na prethodni mjesec, s tim da je veći procenat pada izvoza (8,65%) od procenta pada uvoza (5,57%).

U decembru 2010. godine zabilježen je rast uvoza (6,67%), dok na strani izvoza je došlo do pada od 8,33% u odnosu na prethodni mjesec iste godine, te je zabilježen rast deficita od 25,18%.

Tabela 5 -Uporadni mjesečni pregled BH razmjene za 2009. i 2010. godinu

Mil.KM

R.br.	Mjesec	2009		2010		Rast/Pad u %	
		UVOZ	IZVOZ	UVOZ	IZVOZ	UVOZ (3/1)	IZVOZ (4/2)
		1	2	3	4	5	6
1	I	827,91	385,74	722,06	421,04	-12,79%	9,15%
2	II	943,12	415,67	946,94	517,13	0,41%	24,41%
3	III	1.033,18	440,70	1.089,80	603,30	5,48%	36,89%
4	IV	1.081,54	425,58	1.130,71	594,01	4,55%	39,58%
5	V	1.011,87	427,30	1.175,27	603,50	16,15%	41,24%
6	VI	1.071,14	460,77	1.173,34	642,28	9,54%	39,40%
7	VII	1.092,67	517,88	1.236,98	637,85	13,21%	23,17%
8	VIII	963,68	455,96	1.168,09	582,71	21,21%	27,80%
9	IX	1.097,59	519,22	1.278,52	628,26	16,48%	21,00%
10	X	1.123,81	511,20	1.212,55	593,73	7,90%	16,14%
11	XI	993,25	500,58	1.200,95	663,48	20,91%	32,54%
12	XII	1.115,42	470,60	1.281,00	608,20	14,85%	29,24%
UKUPNO		12.355,18	5.531,20	13.616,20	7.095,50	10,21%	28,28%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Iz tabele br. 5. se vidi da je poređenjem 2010. i 2009. godine, po mjesecima, zabilježen je rast uvoza i izvoza, osim u januaru 2010.godine, gdje je došlo do pada uvoza za 12,79%.

Najveći procenat rasta uvoza je zabilježen u augustu 2010. godine od 21,21% u odnosu na august 2009. godine, dok je najveći procenat rasta izvoza zabilježen u maju 2010. godine od 41,24% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

U decembru 2010. godine zabilježen je rast uvoza (14,85%) i izvoza (29,24%) u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

1.1. Struktura robne razmjene po zemljama

Tabela 6 - Pregled top 10 uvozno- izvoznih zemalja za 2010.godinu

Mil.KM

R. br.	DRŽAVA	UVOZ	% u ukupnom uvozu	DRŽAVA	IZVOZ	% u ukupnom izvozu
1	Hrvatska	2.058,95	15,12%	Njemačka	1.085,94	15,30%
5	Srbija	1.429,48	10,50%	Hrvatska	1.070,63	15,09%
2	Njemačka	1.425,00	10,47%	Srbija	894,77	12,61%
4	Italija	1.210,39	8,89%	Italija	862,02	12,15%
3	Rusija	1.189,10	8,73%	Slovenija	611,74	8,62%
6	Slovenija	808,85	5,94%	Austrija	470,58	6,63%
7	Kina	655,54	4,81%	Crna Gora	310,18	4,37%
8	Austrija	489,08	3,59%	Švicarska	160,36	2,26%
9	SAD	485,49	3,57%	Kosovo	156,01	2,20%
10	Mađarska	416,78	3,06%	Mađarska	126,17	1,78%
Ukupno (1-10)		10.168,66	74,68%	Ukupno (1-10)	5.748,41	81,01%
Ostale zemlje		3.447,54	25,32%	Ostale zemlje	1.347,10	18,99%
UKUPNO		13.616,20	100,00%	UKUPNO	7.095,50	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Navedenih 10 zemalja ima učešće od 74,68 % u ukupnom bh **uvozu** u 2010. godini.

U 2010. godini se najviše uvozilo iz Hrvatske (15,12%), Srbije (10,50%), Njemačke (10,47%) i Italije (8,89%) i zajedno učestvuju sa 44,97% u ukupnom bh uvozu.

Na strani **izvoza**, 10 zemalja ima izuzetno visoko učešće od 81,01% u ukupnom bh izvozu, u 2010. godini.

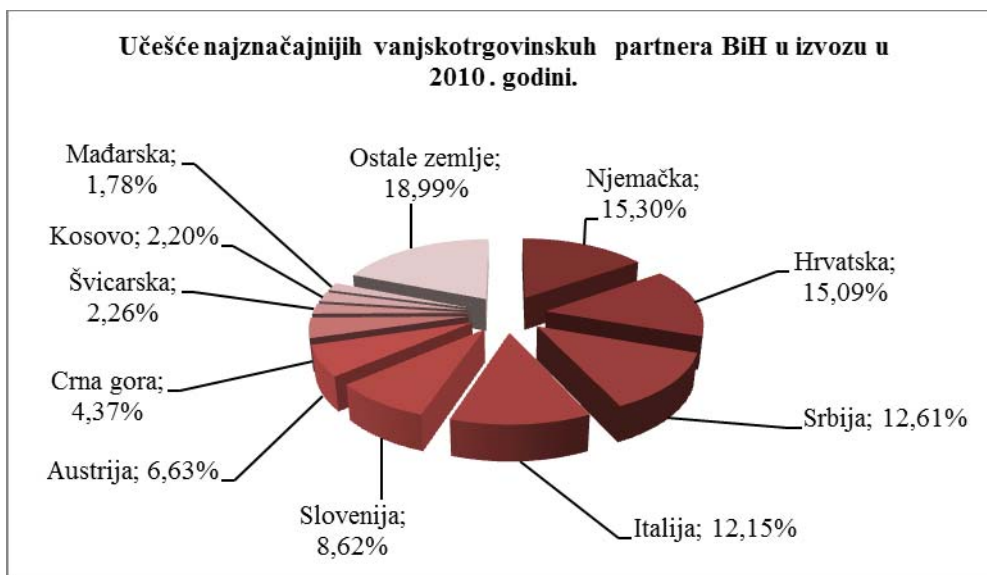
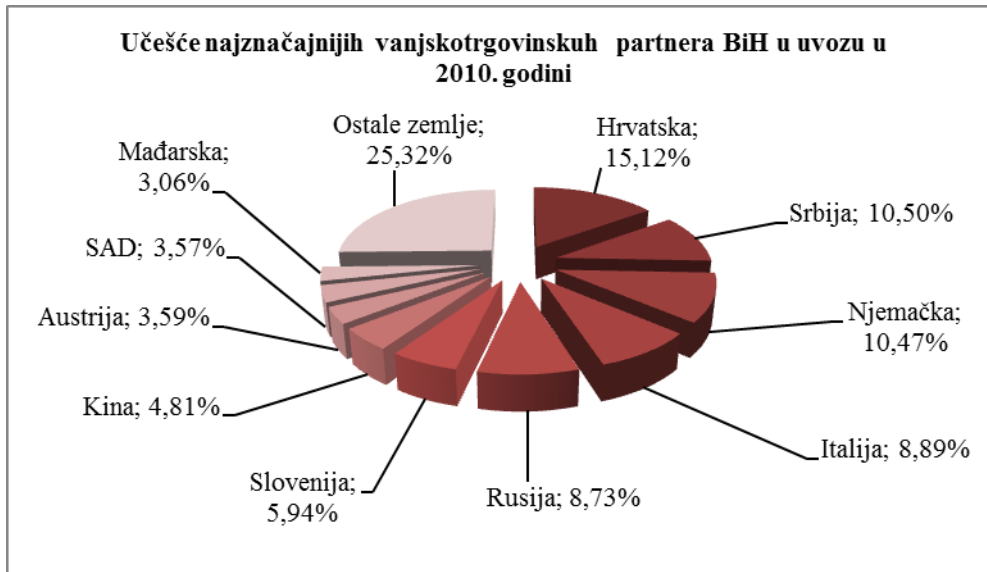
Najveće učešće u navedenom periodu u izvozu ima Njemačka (15,30%), Hrvatska (15,09%), Srbija (12,61%) i Italija (12,15%) i zajedno imaju učešće od 55,15% u ukupnom bh izvozu.

Izuzetno visok procenat koncentracije bh izvoza u navedene zemlje govori o posebnoj važnosti ovih tržišta za bh proizvođače, bar dok ne dođe do značajnijeg prodora na tržišta drugih zemalja.

Glavni BiH trgovinski partneri u 2010.godini su Hrvatska, sa kojom je ukupna robna razmjena iznosila 3,13 milijardi KM, na drugom mjestu je Njemačka sa 2,51 milijardu KM, zatim Srbija sa 2,32 milijarde KM, te Italija sa ukupnom robnom razmjenom od 2,07 milijardi KM.

Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni sa Hrvatskom i Srbijom detaljno su dati u poglavlju 4 - Robna razmjena sa potpisnicama Sporazuma CEFTA-e.

Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni sa Njemačkom, Italijom detaljno su dati u poglavlju 3 – Robna razmjena sa zemljama članicama EU.

1.2. Struktura robne razmjene BiH po robama

Tabela 7 - Struktura BiH izvoza za 2009. i 2010. godinu po glavama CT

R.br.	Glava CT	OPIS	IZVOZ		Rast/Padu %
			2009	2010	
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	756,28	1.103,20	45,87%
2	94	Namještaj; nosači madraca; oprema za krevete i slični proizvodi drugom mjestu;	526,40	667,00	26,71%
3	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	379,48	596,22	57,12%
4	72	Željezo i čelik	249,95	477,33	90,97%
5	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	453,25	473,82	4,54%
6	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	391,01	420,60	7,57%
7	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi; dijelovi tih proizvoda	341,35	405,60	18,82%
8	73	Proizvodi od željeza i čelika	311,33	370,24	18,92%
9	28	Anorganski hemijski proizvodi; organska i anorganska jedinjenja plemenitih metala,	175,25	310,19	76,99%
10	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	165,56	222,51	34,40%
11	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase,	142,36	186,38	30,92%
12	62	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih i heklanih	175,67	168,10	-4,31%
13	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	98,08	147,83	50,73%
14	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	109,98	124,39	13,10%
15	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	47,43	89,14	87,94%
16	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi; ptičija jaja;	64,88	82,17	26,64%
17	74	Bakar i proizvodi od bakra	36,10	74,77	107,11%
18	61	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili heklani	76,46	73,47	-3,91%
19	30	Farmaceutski proizvodi	59,79	69,56	16,34%
20	26	Rudače , troske i pepeli	52,71	59,24	12,38%
Ukupno (1-20)			4.613,33	6.121,76	32,70%
Ostalo			917,87	973,74	6,09%
UKUPNO			5.531,20	7.095,50	28,28%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini, navedenih 20 grupa proizvoda imaju učešće od 86,28% u ukupnom bh izvozu, a u okviru toga poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 1,16% i to sa samo jednom grupom proizvoda (glava CT 04 – Mlijeko i drugi mliječni proizvodi).

Poređenjem izvoza pojedinih grupa proizvoda sa prethodnom godinom vidi se sljedeće: izvoz Bakra i proizvoda od bakra je porastao za 107,11%, ostvaren je rast izvoza Željeza i čelika za 90,97%, Sirova koža sa dlakom ili bez dlake se više izvozi za 87,94%, zabilježen je rast izvoza grupe proizvoda Anorganski hemijski proizvodi za 76,99%, te izvoz Aluminijuma i proizvoda od aluminijuma je veći za 57,12%.

Grupe proizvoda koje su ostvarile pad izvoza u 2010. godini u odnosu prethodnu godinu su: Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih i heklanih i ostvaruju pad izvoza od 4,31%, te Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili heklani, gdje je zabilježen pad 3,91%.

U 2010. godini pet grupa proizvoda (Mineralna goriva, Namještaj, Aluminiјum i proizvodi od aluminiјuma, Željezo i čelik i Nuklearni reaktori), učestvuju sa 46,76% u ukupnom bh izvozu.

Od industrijskih proizvoda, u ukupnom izvozu u 2010. godini, glava 27 CT (Mineralna goriva i ulja) učestvuje sa 1,10 milijardi KM što predstavlja 15,55% u kojoj Električna energija učestvuje sa 485,09 miliona KM ili 43,97%, te Koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta, ostali, učestvuje sa 292,67 milijardi KM ili 26,53%.

Od poljoprivrednih proizvoda u ukupnom izvozu u 2010. godini, glava 04 CT učestvuje sa 82,17 miliona KM što predstavlja 1,16% od ukupnog bh izvoza, u kojoj unutar TB 0401- (Mlijeko i pavlaka, nekoncentrirani i bez dodatnog šećera ili drugih sladila), spadaju dva proizvoda:

- do uključno 3% masenih masti u originalnim pakovanjima neto sadržaja do uključno 2 litre učestvuje sa 30,90 miliona KM ili 37,60%,
- a iznad 3% masenih masti u originalnim pakovanjima neto sadržaja do uključno 2 litre učestvuje sa 12,30 miliona KM ili 14,96%.

Tabela 8 - Struktura BiH uvoza za 2009. i 2010. godinu po glavama CT

R.br.	Glava CT	OPIS	UVOZ		Rast/Pad u
			2009	2010	%
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	1.888,56	2.627,37	39,12%
2	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	1.124,08	1.014,24	-9,77%
3	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	716,12	750,11	4,75%
4	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	765,58	721,64	-5,74%
5	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	522,53	578,53	10,72%
6	30	Farmaceutski proizvodi	419,35	424,50	1,23%
7	72	Željezo i čelik	302,33	392,32	29,76%
8	73	Proizvodi od željeza i čelika	341,34	329,52	-3,46%
9	22	Pića, alkoholi i sirće	314,38	301,86	-3,98%
10	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili od kartona	253,08	270,19	6,76%
11	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	144,42	234,24	62,19%
12	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti,	171,28	230,27	34,44%
13	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi; dijelovi tih proizvoda	203,22	216,82	6,69%
14	10	Žitarice	149,49	203,91	36,41%
15	21	Razni prehrambeni proizvodi	194,75	198,11	1,72%
16	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	184,05	196,59	6,81%
17	94	Namještaj; nosači madraca; oprema za krevete i slični proizvodi drugom mjestu;	193,39	191,48	-0,99%
18	17	Šećeri i proizvodi od šećera	143,76	188,51	31,13%
19	33	Eterična ulja i rezinoidi; parfimerijski, kozmetički ili toaletni proizvodi	185,64	185,84	0,11%
20	28	Anorganski hemijski proizvodi; organska i anorganska jedinjenja plemenitih metala,	134,57	173,56	28,98%
Ukupno (1-20)			8.351,92	9.429,61	12,90%
Ostalo			4.003,26	4.186,59	4,58%
UKUPNO			12.355,18	13.616,20	10,21%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini, navedenih 20 grupa proizvoda imaju učešće od 69,25% u ukupnom bh uvozu, pri čemu poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 6,55%, (Pića, alkoholi i sirće učestvuju sa 2,22%, Žitarice sa 1,50%, Razni prehrambeni proizvodi sa 1,45%, Šećeri i proizvodi od šećera sa 1,38%) u ukupnom bh uvozu.

Poređenjem uvoza pojedinih grupa proizvoda sa istim periodom prethodne godine vidi se sljedeće: najveći porast uvoza ostvaren je kod Sirove kože (osim krzna) za 62,19%, Mineralnih goriva, mineralnih ulja i proizvoda njihove destilacije za 39,12%, Žitarica za 36,41%, te Optičkih, fotografskih, kinematografskih instrumenata za 34,44%.

Grupe proizvoda koje su ostvarile najveći pad uvoza u 2010. u odnosu na prethodnu godinu su: Nuklearni reaktori, kotlovi i mašine od 9,77%, te Vozila, osim tračničkih vozila od 5,74%.

U 2010. godini pet grupa proizvoda (Mineralna goriva, Nuklearni reaktori, kotlovi i mašine, Električne mašine i oprema, Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih, te Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa), učestvuju sa 41,80% u ukupnom bh uvozu.

Od industrijskih proizvoda, u ukupnom uvozu u 2010. godini, glava 27 CT učestvuje sa 2,63 milijarde KM što predstavlja 19,30%, u kojoj Nafta, sirova učestvuje sa 927,59 miliona KM ili 35,30% i Eurodizel sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05% koji učestvuje sa 457,54 miliona KM ili 17,41%.

Od poljoprivrednih proizvoda u ukupnom uvozu u 2010. godini, glava 22 CT ima najveće učešće. Vrijednost uvoza pomenute glave iznosila je 301,86 miliona KM što predstavlja 2,22%, u kojoj Pivo dobiveno od slada u bocama učestvuje sa 114,26 miliona KM ili 37,85%, Vode, koje ne sadrže proizvode iz tarifni brojeva 0401 do 0404 ili masti dobivene od proizvoda iz tarifnih brojeva 0401 do 0404 učestvuju sa 59,62 miliona KM ili 19,75%, u ukupnoj vrijednosti glave 22 CT.

Tabela 9 - Struktura trgovinskog **deficita** za 2010. g. (poljoprivredni i industrijski proizvodi)

Mil.KM

R.br.	Glava CT	OPIS	UVOZ	IZVOZ	DEFICIT	
					Vrijednost	% u Deficitu
1	1-24	Poljoprivredni proizvodi	2.502,40	553,08	-1.949,32	29,89%
2	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	2.627,37	1.103,20	-1.524,17	23,37%
3	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	721,64	147,83	-573,81	8,80%
4	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji;	1.014,24	473,82	-540,43	8,29%
5	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	750,11	222,51	-527,59	8,09%
6	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	578,53	124,39	-454,14	6,96%
7	30	Farmaceutski proizvodi	424,50	69,56	-354,94	5,44%
8	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti,	230,27	14,29	-215,98	3,31%
9	33	Eterična ulja i rezinoidi; parfimerijski, kozmetički ili toaletni proizvodi	185,84	18,13	-167,71	2,57%
10	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	234,24	89,14	-145,10	2,23%
UKUPNO (1-10)			9.269,13	2.815,95	-6.453,17	98,96%
Ostalo			4.347,08	4.279,55	-67,52	1,04%
UKUPNO			13.616,20	7.095,50	-6.520,70	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli br. 9 je dat pregled roba sa najvećim učešćem u deficitu u 2010. godini, gdje su poljoprivredni proizvodi prikazani zbirno. Od navedenih grupa proizvoda, u ukupnom bh deficitu poljoprivredni proizvodi (glave CT BiH 1-24) učestvuju sa 29,89%, a industrijski proizvodi sa 69,07%, te zajedno imaju učešće od 98,96% u ukupnom deficitu.

Od industrijskih proizvoda najveće učešće u ukupnom deficitu imaju Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije (23,37%), Vozila osim željezničkih ili tramvajskih (8,80%), Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine i mehanički uređaji (8,29%), te Električne mašine i oprema (8,09%).

Tabela 10 - Struktura trgovinskog deficita za 2010. godinu po glavama CT

Mil.KM

R.br.	Glava CT	OPIS	UVOZ	IZVOZ	DEFICIT	
					Vrijednost	% u Deficitu
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	2.627,37	1.103,20	-1.524,17	23,37%
2	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	721,64	147,83	-573,81	8,80%
3	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	1.014,24	473,82	-540,43	8,29%
4	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	750,11	222,51	-527,59	8,09%
5	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	578,53	124,39	-454,14	6,96%
6	30	Farmaceutski proizvodi	424,50	69,56	-354,94	5,44%
7	22	Pića, alkoholi i sirće	301,86	34,11	-267,75	4,11%
8	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti,	230,27	14,29	-215,98	3,31%
9	21	Razni prehrambeni proizvodi	198,11	15,46	-182,64	2,80%
10	10	Žitarice	203,91	28,22	-175,69	2,69%
UKUPNO (1-10)			7.050,54	2.233,40	-4.817,13	73,87%
Ostalo			6.565,67	4.862,10	-1.703,57	26,13%
UKUPNO			13.616,20	7.095,50	-6.520,70	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće u deficitu industrijskih proizvoda u 2010. godini zabilježeno je kod glave 27–Mineralna goriva, mineralna ulja sa 23,37%, dok od poljoprivrednih proizvoda najveće učešće u defcitu je kod glave 22 – Pića, alkoholi i sirće sa 4,11%.

Posmatrano po glavama CT u 2010. godini kod pojedinih glava zabilježen je i suficit u vrijednosti od 1,71 milijardu KM. Najveći suficit je ostvaren kod glave 94 – Namještaj, nosači madraca, oprema za krevete i slično u vrijednosti od 475,52 miliona KM, kod glave 76 – Aluminij i proizvodi od aluminija u vrijednosti od 399,62 miliona KM, zatim kod glave 44 – Drvo i proizvodi od drveta u iznosu od 268,32 miliona KM, suficit je ostvaren i kod glave 64 – Obuća, nazuvci i slični proizvodi u vrijednosti od 188,78 miliona KM, te glava 28 – Anorganski hemijski proizvodi je ostvarila suficit u iznosu od 136,63 miliona KM.

1.3. Pregled razmjene TB 2710- Nafta i naftni derivati

Tabela 11 - Mjesečni pregled uvoza TB 2710 – Nafta i naftni derivati

Mjesec	UVOZ					
	2009		2010		Rast/Pad u %	
	Vrijednost	Količina	Vrijednost	Količina	Vrijednost (3/1)	Količina (4/2)
	1	2	3	4	5	6
I	55.890.597	70.346.774	41.943.890	40.722.830	-24,95%	-42,11%
II	43.171.267	55.228.662	44.720.981	44.868.560	3,59%	-18,76%
III	48.256.153	68.658.747	56.865.178	52.328.636	17,84%	-23,78%
IV	47.014.554	58.455.592	64.867.077	55.697.949	37,97%	-4,72%
V	49.651.547	61.569.750	61.174.530	50.300.183	23,21%	-18,30%
VI	58.609.447	63.535.879	65.366.572	54.721.303	11,53%	-13,87%
VII	60.404.190	67.221.257	73.333.812	63.354.048	21,41%	-5,75%
VIII	62.208.777	63.532.486	77.538.277	67.386.149	24,64%	6,07%
IX	52.421.088	55.590.694	73.500.634	65.671.759	40,21%	18,13%
X	81.986.015	90.861.707	76.660.397	67.808.325	-6,50%	-25,37%
XI	50.246.107	51.010.000	76.243.177	66.437.807	51,74%	30,24%
XII	50.657.949	52.350.115	82.085.879	66.385.734	62,04%	26,81%
Ukupno	660.517.692	758.361.663	794.300.404	695.683.282	20,25%	-8,26%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Napomena: Vrijednost je izražena u KM, količina u kg.

U tabeli br. 11 se može vidjeti da je u 2010. godini, u odnosu na prethodnu godinu došlo do rasta vrijednosti uvoza TB 2710 za 20,25%, a da je u istom tom periodu došlo do pada količine od 8,26%.

Najveću vrijednost u uvozu u 2010. godini je ostvario Eurodizel sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05% u iznosu od 457,54 miliona KM, što je za 24,47% više u odnosu na prethodnu godinu, kada je vrijednost uvoza bila 367,60 miliona KM. Međutim, uvoz količine ovog proizvoda u 2010. godini bila je 416,07 hiljada tona, što je za 6,70% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Pored ovog proizvoda značajan je bio i uvoz Nafta sa oktanskim brojem 95 ili većim, ali manjim od 98, gdje je vrijednost uvoza u 2010. godini iznosila 191,90 miliona KM, što je za 22,61% više u odnosu na prethodnu godinu, dok je količina uvoza ovog proizvoda bila 165,50 hiljada tona, što je za 6,60% manje u odnosu na uvoz količine prethodne godine.

U tabeli br.12 se može vidjeti da su najveću vrijednost u izvozu u 2010. godini ostvarila Ostala ulja za podmazivanje i ostala ulja i masti u iznosu od 48,98 miliona KM, što je za 622,97% više u odnosu na prethodnu godinu, kada je vrijednost izvoza bila 6,77 miliona KM. Izvoz količine ovog proizvoda u 2010. godini bila je 37,38 hiljada tona, što je za 534,62% više u odnosu na vrijednost izvezena količine prethodne godine.

Značajan je bio i izvoz Ostalih specijalnih benzina za ostale namjene gdje je vrijednost izvoza u 2010. godini iznosila 40,95 miliona KM, što je za 717,98% više u odnosu na vrijednost izvoza u 2009. godini. Izvoz količine ovog proizvoda u 2010. godini bila je 42,90 hiljada tona, što je za 554,13% više u odnosu na vrijednost izvezena količine ovog proizvoda u 2009. godini.

Tabela 12 - BH izvoz T.B. 2710- Nafta i naftni derivati za 2009. i 2010. godinu

HS4	OPIS	Vrijednost 2009	Količina 2009	Vrijednost 2010	Količina 2010	Rast/ Pad Vrijednosti	Rast/ Pad Količine
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih; proizvodi nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu, što sadrže 70%	99.171.101	165.246.097	206.058.519	213.413.488	107,78%	29,15%

BH izvoz T.B. 2710- Nafta i naftni derivati za 2009. i 2010. godinu rasčlanjeno na deset cifara

10dg	OPIS	Vrijednost 2009	Količina 2009	Vrijednost 2010	Količina 2010	Rast/ Pad Vrijednosti	Rast/ Pad Količine
2710199900	----- ostala ulja za podmazivanje i ostala ulja i masti	6.774.623,11	5.889.736,98	48.978.174,17	37.377.602,78	622,97%	534,62%
2710112500	----- ostali	5.006.240,31	6.558.335,00	40.950.075,53	42.899.936,00	717,98%	554,13%
2710196300	----- sa masenim udjelom sumpora većim od 1% ali ne većim od 2%	59.161.799,20	128.970.145,00	33.750.600,36	55.165.435,00	-42,95%	-57,23%
2710194100	----- sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05%	4.273.195,61	5.006.460,00	33.371.548,01	31.564.447,99	680,95%	530,47%
2710111500	--- za hemijsku preradu, osim u procesima iz podbroja 2710 11 11 00 (2)	6.684.466,93	10.069.635,00	17.042.651,20	16.751.337,00	154,96%	66,35%
2710196500	----- sa masenim udjelom sumpora većim od 2% ali ne većim od 2,8%	27.646,91	51.340,00	13.845.171,98	21.523.045,00	49978,55%	41822,57%
2710198100	----- motorna ulja, kompresorska ulja za podmazivanje, turbinska ulja za podmazivanje	10.524.224,88	2.785.378,08	9.929.173,01	2.798.413,95	-5,65%	100,00%
2710198300	----- tekućine za hidrauliku.	1.240.370,45	503.096,00	3.147.688,91	1.859.627,24	153,77%	100,00%
2710199100	----- ulja za obradu metala, za odjeljivanje kalupa, ulja protiv korozije	92.707,89	19.049,16	2.097.433,51	1.501.236,08	2162,41%	7780,85%
2710198700	----- ulja za mjenjače i reduktore	1.159.518,91	318.069,63	1.078.126,14	315.444,72	-7,02%	-0,83%
2710196100	----- sa masenim udjelom sumpora ne većim od 1%	494.646,89	582.150,00	593.881,87	547.240,00	20,06%	100,00%
2710194500	----- sa masenim udjelom sumpora većim od 0,05% ali ne većim od 0,2%	0,00	0,00	405.198,98	355.760,00	100,00%	100,00%
2710114500	----- sa oktanskim brojem (RON) 95 ili većim ali manjim od 98	3.401.614,34	4.057.460,00	355.468,68	314.630,00	-89,55%	100,00%
2710199300	----- elektroizolacijska ulja	37.486,76	12.420,20	162.687,21	69.130,20	333,99%	456,59%
2710196900	----- sa masenim udjelom sumpora većim od 2,8%	103.839,44	153.410,00	162.008,75	225.255,00	56,02%	46,83%
2710194900	----- sa masenim udjelom sumpora većim od 0,2%	118.759,70	180.685,00	106.200,48	89.500,00	-10,58%	-50,47%
2710192100	----- gorivo za mlazne motore	0,00	0,00	39.198,66	13.682,00	100,00%	100,00%
2710194910	----- lož-ulje ekstralako	0,00	0,00	30.179,90	25.245,00	100,00%	100,00%
2710192500	----- ostali	35.617,99	16.552,85	7.468,59	3.045,60	-79,03%	-81,60%
2710191100	---- za upotrebu u specifičnim procesima(2)	0,00	0,00	3.412,31	934,22	100,00%	100,00%
2710198500	----- bijela ulja, tekući parafin.	7.740,51	1.508,00	1.721,50	331,06	-77,76%	-78,05%
2710990000	--- ostala.	758,08	19.380,00	385,10	250,00	-49,20%	-98,71%
2710111100	--- za upotrebu u specifičnim procesima (2)	70,41	9,00	56,32	8,00	-20,01%	-11,11%
2710910000	-- što sadrže polihlorirane bifenile (PCB), polihlorirane terfenile (PCT) ili polibromirane bifenile (PBB)	7,80	21.670,00	7,69	11.951,00	-1,41%	-44,85%
2710114900	----- sa oktanskim brojem (RON) 98 ili većim	3.439,60	5.405,00	0,00	0,00	-100,00%	-100,00%
2710115900	----- sa oktanskim brojem (RON) 98 ili većim	20.310,92	24.100,00	0,00	0,00	-100,00%	-100,00%
2710195100	----- za upotrebu u specifičnim procesima (2)	2.014,50	102,00	0,00	0,00	-100,00%	-100,00%
UKUPNO		99.171.101,14	165.246.096,90	206.058.518,86	213.413.487,84	107,78%	29,15%

Napomena: Vrijednost je izražena u KM, količina u kg.

2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA

Kada je u pitanju geografska struktura, možemo izdvojiti ključna izvozno-uvozna tržišta za Bosnu i Hercegovinu. To su:

- 1) Zemlje Evropske unije
- 2) Zemlje potpisnice Sporazuma CEFTA-e
- 3) Zemlje potpisnice Sporazuma EFTA-e
- 4) Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)
- 5) Ostale zemlje

U nastavku je dat tabelarni prikaz robne razmjene BH sa pomenutim regionima.

Tabela 13 - Robna razmjena BiH po regionima za 2010. godinu

Mil. KM									
Region	IZVOZ	% u ukupnom izvozu	UVOZ	% u ukupnom uvozu	Pokrivenost (%)	OBIM	% u obimu	DEFICIT	% u deficitu
EU	3.869,91	54,54%	6.251,48	45,91%	61,90%	10.121,39	48,87%	-2.381,57	36,52%
CEFTA	2.546,59	35,89%	3.683,37	27,05%	69,14%	6.229,95	30,08%	-1.136,78	17,43%
EFTA	168,51	2,37%	96,95	0,71%	173,82%	265,46	1,28%	71,56	-1,10%
UoST*	81,66	1,15%	379,01	2,78%	21,55%	460,67	2,22%	-297,34	4,56%
Ostatak svijeta	428,83	6,04%	3.205,40	23,54%	13,38%	3.634,24	17,55%	-2.776,57	42,58%
Ukupno	7.095,50	100,00%	13.616,20	100,00%	52,11%	20.711,71	100,00%	-6.520,70	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Iz gore navedenih podataka se vidi da u ukupnoj robnoj razmjeni BiH u 2010. godini najveće učešće imaju zemlje članice EU (48,87%) i članice potpisnice CEFTA-e (30,08%).

Pokrivenost uvoza izvozom BiH sa zemljama članicama EU je 61,90% i učešće ovih zemalja u ukupnom izvozu je 54,54%, dok u ukupnom uvozu je 45,91%.

Najveću pokrivenost uvoza izvozom BiH ima sa potpisnicama CEFTA-e 69,14% i učešće ovih zemalja u ukupnom izvozu je veće (35,89%), nego u ukupnom uvozu (27,05%).

Pokrivenost uvoza izvozom BiH sa potpisnicama EFTA-e je 173,82%, učešće ovih zemalja u ukupnom izvozu je 2,37%, a u ukupnom uvozu 0,71%.

Pokrivenost uvoza izvozom sa Turskom je 21,55% i učešće ovih zemalja u ukupnom izvozu je 1,15%, a u ukupnom uvozu 2,78%.

Pokrivenost uvoza izvozom BiH sa Ostatkom svijeta je 13,38%, učešće ovim zemalja u ukupnom izvozu je 6,04%, a u ukupnom uvozu 23,54%.

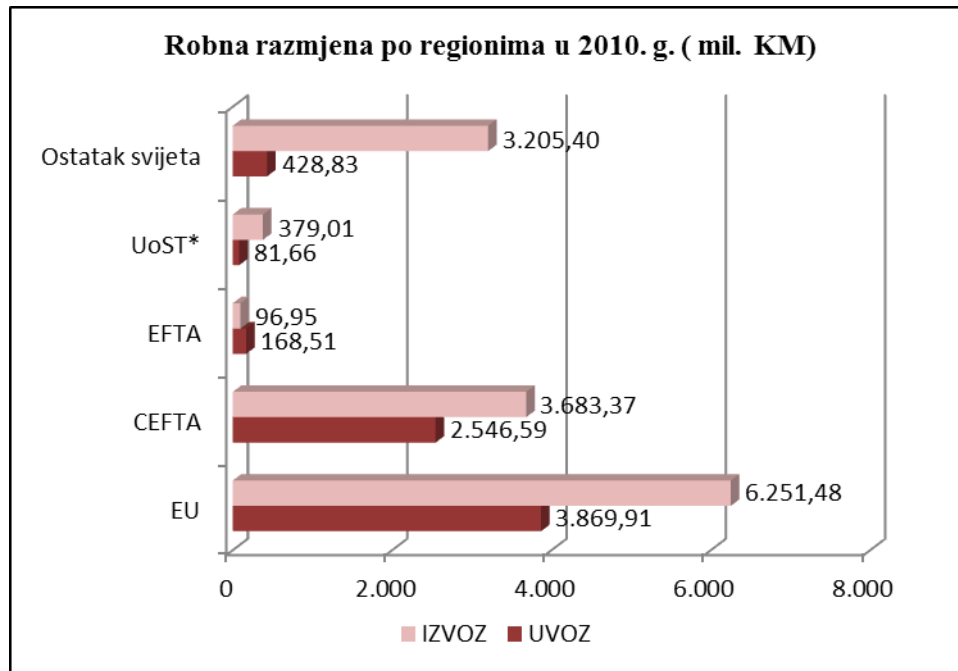

Tabela 14 - Uvoz u BiH po regionima za 2008, 2009. i 2010. godinu

Mil.KM

Region	2008		2009			2010		
	UVOZ	% učešća	UVOZ	% učešća	Rast/Pad u %	UVOZ	% učešća	Rast/Pad u %
EU	7.820,05	48,00%	6.063,80	49,08%	-22,46%	6.251,48	45,91%	3,10%
CEFTA	4.712,37	28,92%	3.316,16	26,84%	-29,63%	3.683,37	27,05%	11,07%
EFTA	209,52	1,29%	97,22	0,79%	-53,60%	96,95	0,71%	-0,28%
UoST*	863,07	5,30%	366,82	2,97%	-57,50%	379,01	2,78%	3,32%
Ostatak svijeta	2.687,51	16,50%	2.511,18	20,32%	-6,56%	3.205,40	23,54%	27,65%
Ukupno	16.292,52	100,00%	12.355,18	100,00%	-24,17%	13.616,20	100,00%	10,21%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

U 2010. godini u odnosu na 2009. došlo je da rasta uvoza iz zemalja EU za 3,10%, dok se u 2009. godini bilježi pad uvoznih roba iz EU za 22,46% u odnosu na 2008. godinu.

Poređenjem podataka o uvozu u 2010. i 2009. godini, došlo je do rasta uvoza iz zemalja potpisnica Sporazuma CEFTA-e za 11,07%, a u 2009. godini je zabilježen značajan pad uvoza za 29,63% u odnosu na 2008. godinu.

Uvoz iz zemalja potpisnica sporazuma EFTA-e bilježi pad u 2010. godini u odnosu na 2009. za 0,28%, a značajan pad uvoza zabilježen je u 2009. godini za 53,60% u odnosu na 2008. godinu.

Poređenjem podataka o uvozu u 2010. i 2009. godini, došlo je do rasta uvoza iz Turske za 3,32%, a u 2009. godini je došlo do pada uvoza iz Turske za 57,50% u odnosu na 2008. godinu.

Uvoz iz Ostataka svijeta je zabilježio rast od 27,65% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen pad uvoza iz Ostataka svijeta za 6,56%.

Tabela 15 - Izvoz iz BiH po regionima za 2008, 2009. i 2010. godinu

Mil.KM

Region	2008		2009			2010		
	IZVOZ	% učešća	IZVOZ	% učešća	Rast/Pad u %	IZVOZ	% učešća	Rast/Pad u %
EU	3.703,30	55,18%	3.000,69	54,25%	-18,97%	3.869,91	54,54%	28,97%
CEFTA	2.491,71	37,12%	2.104,50	38,05%	-15,54%	2.546,59	35,89%	21,01%
EFTA	195,75	2,92%	126,40	2,29%	-35,43%	168,51	2,37%	33,32%
UoST*	20,52	0,31%	51,85	0,94%	152,64%	81,66	1,15%	57,49%
Ostatak svijeta	300,41	4,48%	247,75	4,48%	-17,53%	428,83	6,04%	73,09%
Ukupno	6.711,69	100,00%	5.531,20	100,00%	-17,59%	7.095,50	100,00%	28,28%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

U 2010. godini u odnosu na 2009. došlo je da rasta izvoza u zemlje EU za 28,97%, dok se u 2009. godini bilježi pad izvoznih roba u EU za 18,97% u odnosu na 2008. godinu.

Poređenjem podataka o izvozu u 2010. i 2009. godini, došlo je do rasta izvoza u zemlje potpisnice Sporazuma CEFTA-e za 21,01%, a u 2009. godini je zabilježen pad izvoza za 15,54% u odnosu na 2008. godinu.

Izvoz u zemlje potpisnice sporazuma EFTA-e bilježi rast u 2010. godini u odnosu na 2009. za 33,32%, a u 2009. godini je izvoz pao za 35,43% u odnosu na 2008. godinu.

Poređenjem podataka o izvozu u 2010. i 2009. godini, došlo je do rasta izvoza u Tursku za 57,49%, a u 2009. godini je zabilježen značajniji rast izvoza u Tursku od 152,64% u odnosu na 2008. godinu.

Izvoz u Ostatak svijeta je zabilježio rast od 73,09% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen pad izvoza u Ostatak svijeta za 17,53%.

2.1. Robna razmjena po grupama proizvoda (industrijski i poljoprivredni)

U nastavku su dati podaci o uvozu i izvozu BiH po grupama proizvoda (industrijski i poljoprivredni proizvodi).

Tabela 16 - Uvoz po grupama proizvoda za 2009 i 2010. godinu

Mil. KM

Region	2009		2010		Rast/Pad u %	
	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda
EU	5.265,50	798,29	5.427,65	823,83	3,08%	3,20%
CEFTA	2.118,66	1.197,50	2.374,09	1.309,28	12,06%	9,33%
EFTA	93,19	4,04	93,23	3,72	0,05%	-7,89%
UoST*	311,80	55,02	325,79	53,21	4,49%	-3,29%
Ostale zemlje	2.168,81	342,38	2.834,51	370,89	30,69%	8,33%
UKUPNO	9.957,95	2.397,23	11.055,27	2.560,93	11,02%	6,83%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Navedeni podaci pokazuju da je u 2010. godini, u odnosu na 2009. godinu, zabilježen rast uvoza **poljoprivrednih proizvoda** iz zemalja EU od 3,20% i iz zemalja potpisnica Sporazuma CEFTA-e također je zabilježen rast od 9,33%. Uvoz poljoprivrednih proizvoda je pao iz zemalja potpisnica EFTA-e za 7,89% i iz Turske za 3,29% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, dok je uvoz iz Ostatka svijeta porastao za 8,33%.

Poređenjem 2010. godine sa prethodnom godinom, zabilježen je rast uvoza **industrijskih proizvoda** iz zemalja EU od 3,08% i zemalja potpisnica CEFTA-e od 12,06%. U 2010. godini u odnosu na 2009. godinu došlo je do rasta uvoza industrijskih proizvoda iz zemalja potpisnice EFTA-e za 0,05%, iz Turske za 4,49% i iz Ostatka svijeta za 30,69%.

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Sirova nafta učestvuje sa 927,59 miliona KM ili 6,81% (glava 27), Eurodizel sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05% učestvuje sa 457,54 miliona KM ili 3,36% (glava 27), te Kameni ugalj za proizvodnju koksa učestvuje sa 420,47 miliona KM ili 3,09% (glava 27).

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostale cigarete koje sadrže duhan učestvuju sa 117,69 miliona KM ili 0,86% (glava 24), Pivo dobiveno od salda u bocama učestvuje sa 114,26 miliona KM ili 0,84% (glava 22), te Ostala pšenica i suražica učestvuje sa 113,86 miliona KM ili 0,84% (glava 10).

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda iz EU u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Lijekovi pripremljeni u oblike ili pakovanja za pojedinačnu prodaju učestvuju sa 161,52 miliona KM ili 2,58% (glava 30), Eurodizel sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05% učestvuje sa 154,10 miliona KM ili 2,47% (glava 27), te Osobni automobili i druga motorna vozila, gdje je zapremina cilindra veća od 1500 cm³, ali ne veća od 2500 cm³, korištena učestvuje sa 107,88 miliona KM ili 1,73% (glava 87).

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda iz EU u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostala pšenica i suražica učestvuju sa 77,53 miliona KM ili 1,24% (glava 10), Prehrambeni proizvodi koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, koncentrat bjelančevina i teksturirane bjelančevinaste tvari bez sadržaja mliječnih masti, saharoze, izoglukoze, glukoze ili škroba, ili s masenim udjelom manjim od 1,5% mliječne masti, 5% saharoze ili izoglukoze, 5% glukoze ili škroba učestvuju sa 32,67 miliona KM ili 0,52% (glava 21), te Ostala sirova ulja učestvuju sa 28,28 miliona KM ili 0,45% (glava 15).

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda iz zemalja potpisnica CEFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Eurodizel sa masenim udjelom sumpora ne većim od 0,05% učestvuje sa 303,43 miliona KM ili 8,24% (glava 27), Električna energija učestvuje sa 195,47 miliona KM ili 5,31% (glava 27), Nafta sa oktanskim brojem 95 ili većim, ali manjim od 98 učestvuje sa 148,39 miliona KM ili 4,03% (glava 27) .

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda iz zemalja potpisnica CEFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Pivo dobiveno od salda u bocama učestvuje sa 100,42 miliona KM ili 2,73% (glava 22), Ostale cigarete koje sadrže duhan učestvuju sa 95,58 miliona KM ili 2,59% (glava 24), te Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatnim šećerom ili drugim sladilima ili aromama, koje ne sadrže proizvode iz tarifnih brojeva 0401 do 0404 ili masti dobivene od proizvoda iz tarifnih brojeva 0401 do 0404 učestvuju sa 43,80 miliona KM ili 1,19% (glava 22).

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda iz zemalja potpisnica EFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Lijekovi pripremljeni u oblike ili pakovanja za pojedinačnu prodaju učestvuju sa 19,05 miliona KM ili 19,65% (glava 30), Hemoglobin, krvni globulini i serum globulini učestvuje sa 15,60 miliona KM ili 16,09% (glava 30).

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda iz zemalja potpisnica EFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostala brašna i krupice od gorušice, pripremljena gorušica (senf) sa učešćem od 1,04 miliona KM ili 1,07% (glava 21), te Ostale cigarete koje sadrže duhan učestvuju sa 555,00 hiljada KM ili 0,57% (glava 24).

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda iz zemalja potpisnica Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska) u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Vrata, prozori, okviri za njih, pragovi za vrata sa učešćem od 17,67 miliona KM ili 4,66% (glava 39), Dječije pelene i podlošci učestvuju sa 9,12 miliona KM ili 2,41% (glava 48), te Tepisi i ostali tekstilni podni pokrivači, tkani, od umjetnih ili sintetičkih tekstilnih materijala, ostali učestvuju sa 7,50 miliona KM ili 1,98% (glava 57).

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda iz zemalja potpisnica Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska) u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Paradajz, svjež ili rashlađen sa učešćem od 5,40 miliona KM ili 1,42% (glava 07), Limuni učestvuju sa 3,94 miliona KM ili 1,04% (glava 08), te Kukuruz običan hibridni učestvuje sa 3,18 miliona KM ili 0,84% (glava 10).

U ukupnom bh uvozu industrijskih proizvoda iz Ostatka svijeta u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Sirova nafta sa 927,59 miliona KM ili 28,94% (glava 27), Kameni ugalj za proizvodnju koksa učestvuje sa 375,89 miliona KM ili 11,73% (glava 27), te Prirodni plin učestvuje sa 137,11 miliona KM ili 4,28% (glava 27).

U ukupnom bh uvozu poljoprivrednih proizvoda iz Ostatka svijeta u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Šećer od šećerne trske, za rafiniranje od 108,37 miliona KM ili 3,38% (glava 17), Kahva, nepržena sa kofeinom učestvuje sa 55,43 miliona KM ili 1,73% (glava 09), te Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani učestvuju sa 43,00 miliona KM ili 1,34% (glava 23).

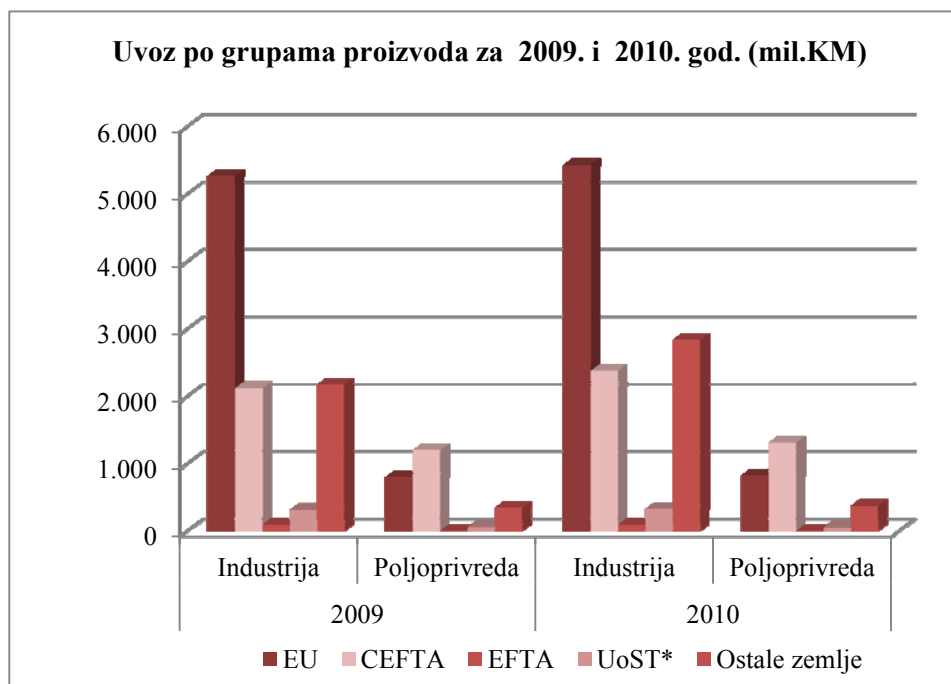

Tabela 17 - Izvoz po grupama proizvoda za 2009 i 2010. godinu

Mil. KM

Region	2009		2010		Rast/ Pad u %	
	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda
EU	2.867,63	133,06	3.663,28	206,63	27,75%	55,30%
CEFTA	1.799,29	305,21	2.195,43	351,16	22,02%	15,05%
EFTA	123,32	3,08	163,75	4,77	32,79%	54,66%
UoST*	33,05	18,80	50,45	31,21	52,67%	65,96%
Ostale zemlje	236,80	10,96	408,79	20,04	72,63%	82,92%
UKUPNO	5.060,09	471,11	6.481,70	613,80	28,09%	30,29%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Prema podacima izvoza za 2010. u odnosu na 2009. godinu, zabilježen je rast izvoza i poljoprivrednih i industrijskih proizvoda u svim regijama.

Navedeni podaci pokazuju da je u 2010. godini, u odnosu na 2009. godinu, zabilježen značajan rast izvoza **poljoprivrednih proizvoda** u zemlje EU od 55,30%, u zemlje potpisnice Sporazuma CEFTA zabilježen je rast od 15,05%. Zabilježen je značajan rast izvoza poljoprivrednih proizvoda u zemlje potpisnice EFTA-e od 54,66%, a u Tursku je porastao izvoz za 65,96%. Izvoz poljoprivrednih proizvoda u Ostatak svijeta je porastao za 82,92% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu.

Poređenjem 2010. godine sa prethodnom godinom, zabilježen je rast izvoza **industrijskih proizvoda** u zemlje EU od 27,75%, izvoz je porastao i u zemlje potpisnice CEFTA-e je za 22,02%. Izvoz industrijskih proizvoda u zemlje potpisnice EFTA-e je porastao za 32,79%, a u Tursku je porastao za 52,67%. Poređenjem 2010. godine sa 2009. godinom, došlo je do rasta izvoza industrijskih proizvoda u Ostatak svijeta za 72,63%.

U ukupnom bh izvozu industrijskih proizvoda u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Električna energija učestvuje sa 485,09 miliona KM ili 6,84% (glava 27), Primarne legure aluminijuma učestvuju sa 416,05 miliona KM ili 5,86% (glava 76), te Ostali dijelovi sjedala učestvuju sa 330,56 miliona KM ili 4,66% (glava 94).

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Sirove krupne i sitne goveđe kože s dlakom ili bez dlake, cijepane ili necijapane, cijele kože, mase po koži veće od 16 kg, *vlažno soljene* sa 45,70 miliona KM ili 0,64% (glava 41), Bijeli šećer učestvuje sa 41,88 miliona KM ili 0,59% (glava 17), Ostala sirova ulja sa učešćem od 38,25 miliona KM ili 0,54% (glava 15), te Mlijeko i pavlaka, nekoncentrirani i bez dodatnog šećera ili drugih sladila, do uključno 3% masenih masti u originalnim pakovanjima neto sadržaja do uključno 2 litre, učestvuju sa 30,90 miliona KM ili 0,44% (glava 04).

U ukupnom bh izvozu industrijskih proizvoda u EU u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostali dijelovi sjedala sa 330,47 miliona KM ili 8,54% (glava 94), Primarne legure aluminijuma učestvuju sa 245,35 miliona KM ili 6,34% (glava 76), te Ostali dijelovi prepoznatljivi kao namijenjeni isključivo ili uglavnom za motore iz tarifnog broja 8407 ili 8408 učestvuju sa 124,41 milion KM ili 3,21% (glava 84).

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda u EU u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Sirove krupne i sitne goveđe kože s dlakom ili bez dlake, cijepane ili necijapane, cijele kože, mase po koži veće od 16 kg, *vlažno soljene* sa 43,45 miliona KM ili 1,12% (glava 41), Bijeli šećer učestvuje sa 32,00 miliona KM ili 0,83% (glava 17), Sirove krupne i sitne goveđe kože s dlakom ili bez dlake, cijepane ili necijapane, cijele kože, mase po koži ne veće od 8 kg kad su suhe, od 10 kg kad su suho soljene ili od 16 kg kad su svježije, *vlažno soljene* ili drukčije konzervirane, *vlažno soljene* sa 21,04 miliona KM ili 0,54% (glava 41), Ostala sirova ulja sa učešćem od 11,81 milion KM ili 0,31% (glava 15).

U ukupnom bh izvozu industrijskih proizvoda u zemlje potpisnice CEFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Električna energija sa učešćem od 352,75 miliona KM ili 13,85% (glava 27), Primarne legure aluminijuma učestvuju sa 170,71 milion KM ili 6,70% (glava 76), te Koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta, aglomerirani ili ne; retortni ugalj; ostali učestvuju sa 160,17 miliona KM ili 6,29% (glava 27).

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda u zemlje potpisnice CEFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Mlijeko i pavlaka, nekoncentrirani i bez dodatnog šećera ili drugih sladila, do uključno 3% masenih masti u originalnim pakovanjima neto sadržaja do uključno 2 litre sa 30,90 miliona KM ili 1,21% (glava 04), Ostala sirova ulja učestvuju sa od 26,44 miliona KM ili 1,04% (glava 15), te Ostali pripremljeni ili konzervirani proizvodi od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi učestvuju sa 19,37 miliona KM ili 0,76% (glava 16).

U ukupnom bh izvozu industrijskih proizvoda u zemlje potpisnice EFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruje Električna energija sa 121,29 miliona KM ili 71,98% (glava 27).

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih proizvoda u zemlje potpisnice EFTA-e Sporazuma u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Mješavine povrća sa 869,69 hiljada KM ili 0,52%

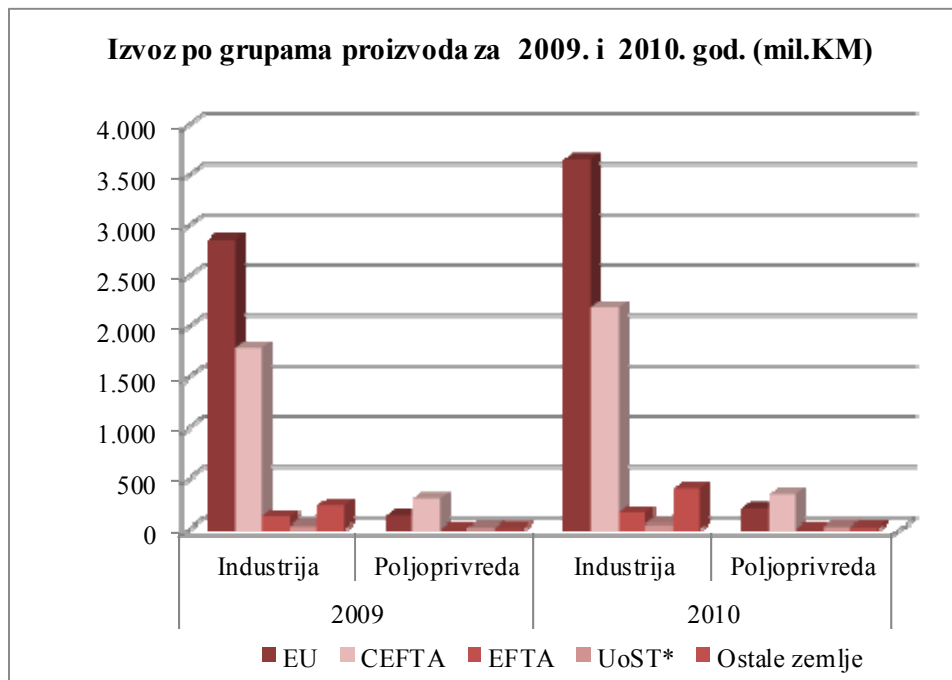
(glava 20), Tvrda pšenica 825,62 hiljada KM ili 0,49% (glava 10), te Maline koje učestvuju sa 583,94 hiljade KM ili 0,35% (glava 08).

U ukupnom bh izvozu industrijskih poizvoda u zemlje potpisnice Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska) u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Kraft papir za vreće, nebijeljeni, sa masenim udjelom vlakana od crnogorice dobivenih sulfatnim ili natronskim postupkom ne manjim od 80%, u ukupnom sadržaju vlakna, sa 22,01 milion KM ili 26,96% (glava 48), Otpaci i lomljevina od željeza ili čelika, *ostali* sa 4,06 miliona KM ili 4,97%.

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih poizvoda u zemlje potpisnice Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska) u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostala pšenica i suražica sa učešćem od 14,81 milion KM ili 18,13% (glava 10), Žuti kukuruz učestvuje sa 5,58 miliona KM ili 6,84% (glava 10), te Oljušteni lješnjaci sa učešćem od 2,44 miliona KM ili 2,98% (glava 08).

U ukupnom bh izvozu industrijskih poizvoda u Ostatak svijeta u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Ostali koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta, aglomerirani ili ne, retorni ugalj učestvuje sa 79,95 miliona KM ili 18,64% (glava 27), Poluproizvodi od željeza ili nelegiranog čelika sa masenim udjelom ugljenika od 0,25%, pravougaonog (uključujući kvadratnog) poprečnog presjeka širine manje od dvostruke debljine 130 mm ili manje učestvuju sa 64,42 miliona KM ili 15,02% (glava 72), te Dinatrijev karbonat učestvuje sa 56,73 miliona KM ili 13,23% (glava 28)

U ukupnom bh izvozu poljoprivrednih poizvoda u Ostatak svijeta u 2010. godini najveće učešće ostvaruju: Krave za klanje sa učešćem od 2,92 miliona KM ili 0,68% (glava 01), Šljive učestvuju sa 2,40 miliona KM ili 0,56% (glava 08), te Jaja od ostale peradi sa učešćem od 2,06 miliona KM ili 0,48% (glava 04).

2.2. Deficit po grupama proizvoda (industrijski i poljoprivredni)

Tabela 18 - Deficit po grupama proizvoda

Mil.KM

Region	2009		2010		Rast/ Pad u %	
	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda	Industrija	Poljoprivreda
EU	-2.397,87	-665,23	-1.764,37	-617,20	-26,42%	-7,22%
CEFTA	-319,36	-892,29	-178,66	-958,12	-44,06%	7,38%
EFTA	30,13	-0,95	70,51	1,05	134,05%	-209,94%
UoST*	-278,75	-36,22	-275,34	-22,01	-1,22%	-39,24%
Ostale zemlje	-1.932,01	-331,42	-2.425,72	-350,85	25,55%	5,86%
UKUPNO	-4.897,86	-1.926,12	-4.573,57	-1.947,13	-6,62%	1,09%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

U 2009. i 2010. godini, deficit bilježi pad i kod industrijskih i poljoprivrednih proizvoda u robnoj razmjeni sa EU industrijskih (26,42%) i poljoprivrednih proizvoda (7,22%).

Deficit u robnoj razmjeni sa CEFTA-om je kod industrijskih proizvoda zabilježio pad od 44,06%, dok kod poljoprivrednih proizvoda je zabilježen rast deficita od 7,38%.

Najveća disproporcija deficita je u vanjskotrgovinskoj razmjeni sa zemljama potpisnicama sporazuma EFTA-e, jer kod industrijskih proizvoda je zabilježen rast od 134,05%, dok kod poljoprivrednih proizvoda je došlo do pada deficita za 209,94%.

U robnoj razmjeni sa Turskom deficit industrijskih proizvoda bilježi pad od 1,22%, a kod poljoprivrednih je pad deficita od 39,24%.

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom deficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni sa Ostatkom svijeta je zabilježio rast i kod industrijskih (25,55%) i kod poljoprivrednih (5,86%) proizvoda.

Tabela 19 - Učešće u **deficitu** (industrijskih i poljoprivrednih proizvoda)

Mil.KM

Region	2009				2010			
	Industrija		Poljoprivreda		Industrija		Poljoprivreda	
	Deficit	Učešće	Deficit	Učešće	Deficit	Učešće	Deficit	Učešće
EU	-2.397,87	48,96%	-665,23	34,54%	-1.764,37	38,58%	-617,20	31,70%
CEFTA	-319,36	6,52%	-892,29	46,33%	-178,66	3,91%	-958,12	49,21%
EFTA	30,13	-0,62%	-0,95	0,05%	70,51	-1,54%	1,05	-0,05%
UoST*	-278,75	5,69%	-36,22	1,88%	-275,34	6,02%	-22,01	1,13%
Ostale zemlje	-1.932,01	39,45%	-331,42	17,21%	-2.425,72	53,04%	-350,85	18,02%
UKUPNO	-4.897,86	100,00%	-1.926,12	100,00%	-4.573,57	100,00%	-1.947,13	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

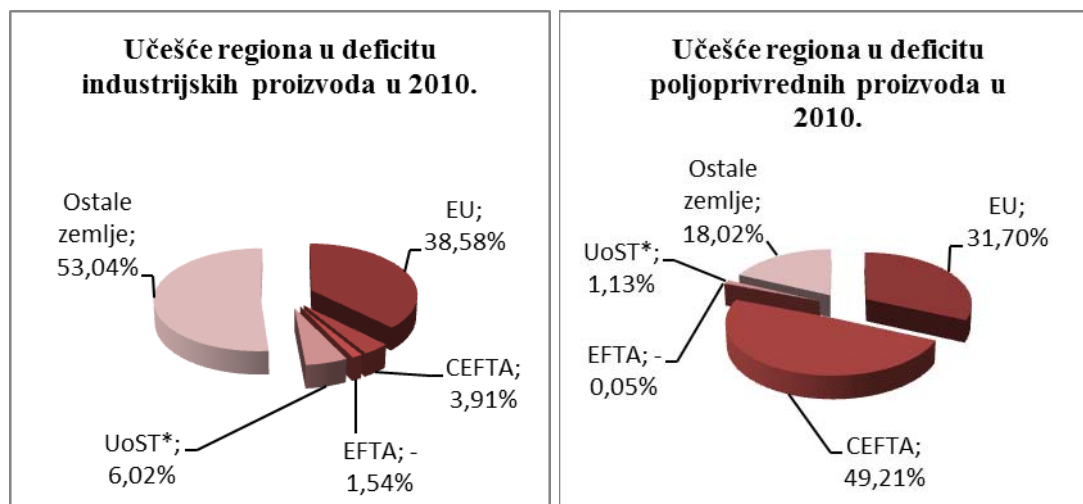
* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

U 2010. godini ukupan deficit industrijskih proizvoda iznosi 4,57 milijardi KM, a u okviru toga najveće učešće od glavnih bh trgovinskih partnera imaju zemlje EU od 38,58%, dok učeše zemalja potpisnica CEFTA-e u deficitu industrijskih proizvoda je 3,91%.

Ukupan deficit poljoprivrednih proizvoda je 1,95 milijardi KM, a u okviru toga je najveće učešće zemalja CEFTA-e od 49,21%, te zemalja članica EU od 31,70%.

U 2010. godini Bosna i Hercegovina je sa grupacijom zemalja EFTA-e ostvarila suficit industrijskih (70,51 milion KM) i poljoprivrednih proizvoda (1,05 miliona KM).

3. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE

Tabela 20 - Uporedni pregled robne razmjene sa EU za 2008., 2009. i 2010. godinu

Mil.KM						
R.br.	OPIS	2008	2009	2010	Rast/Pad (2009/2008)	Rast/Pad (2010/2009)
1	UVOZ	7.820,05	6.063,80	6.251,48	-22,46%	3,10%
2	IZVOZ	3.703,30	3.000,69	3.869,91	-18,97%	28,97%
3	OBIM	11.523,35	9.064,48	10.121,39	-21,34%	11,66%
4	DEFICIT	-4.116,75	-3.063,11	-2.381,57	-25,59%	-22,25%
5	POKRIVENOST	47,36%	49,49%	61,90%		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupna robna razmjena sa zemljama EU u 2010. godini iznosila je 10,12 milijardi KM, što je za 11,66% više u poređenju sa 2009. godinom.

U 2010. godini na tržište EU je izvezeno 3,87 milijardi KM, što je za 28,97% više u odnosu na 2009. godinu. Zbog značajnog rasta izvoza u zemlje EU, došlo je do većeg procenta pokrivenosti i smanjenja deficita.

Uvoz iz zemalja EU u 2010. godini iznosio je 6,25 milijardi KM što predstavlja rast uvoza od 3,10% u odnosu na 2009. godinu.

Trgovinski deficit u robnoj razmjeni sa zemljama EU u 2010. godini pao je za 22,25% u poređenju sa prethodnom godinom.

Pokrivenost uvoza izvozom u 2010. godini sa zemljama EU iznosila je 61,90%, i veća je za 12,42% u odnosu na prethodnu godinu.

3.1. Robna razmjena sa EU po zemljama

Tabela 21 - Struktura robne razmjene sa zemljama EU za 2010. godinu

Mil.KM

R. br.	DRŽAVA	IZVOZ	% u ukupnom izvozu	DRŽAVA	UVOZ	% u ukupnom uvozu
1	Njemačka	1.085,94	15,30%	Njemačka	1.425,00	10,47%
2	Italija	862,02	12,15%	Italija	1.210,39	8,89%
3	Slovenija	611,74	8,62%	Slovenija	808,85	5,94%
4	Austrija	470,58	6,63%	Austrija	489,08	3,59%
5	Mađarska	126,17	1,78%	Mađarska	416,78	3,06%
6	Francuska	86,95	1,23%	Češka	275,43	2,02%
7	Nizozemska	80,88	1,14%	Francuska	273,14	2,01%
8	Poljska	77,88	1,10%	Poljska	248,18	1,82%
9	Češka	76,65	1,08%	Grčka	156,80	1,15%
10	Rumunija	72,24	1,02%	Španija	149,70	1,10%
11	Belgija	58,78	0,83%	Rumunija	133,31	0,98%
12	Španija	52,81	0,74%	Nizozemska	127,98	0,94%
13	Švedska	51,15	0,72%	UK	98,23	0,72%
14	Slovačka	47,07	0,66%	Slovačka	90,53	0,66%
15	Luksemburg	35,99	0,51%	Belgija	88,41	0,65%
16	UK	32,32	0,46%	Švedska	75,76	0,56%
17	Bugarska	11,17	0,16%	Bugarska	54,38	0,40%
18	Grčka	10,16	0,14%	Irska	40,60	0,30%
19	Danska	5,98	0,08%	Danska	38,14	0,28%
20	Cipar	4,98	0,07%	Finska	16,21	0,12%
21	Portugal	3,84	0,05%	Portugal	13,48	0,10%
22	Litvanija	2,48	0,03%	Luksemburg	9,12	0,07%
23	Irska	1,48	0,02%	Estonija	3,88	0,03%
24	Finska	0,40	0,01%	Cipar	3,72	0,03%
25	Latvija	0,18	0,00%	Litvanija	2,64	0,02%
26	Malta	0,05	0,00%	Malta	0,98	0,01%
27	Estonija	0,00	0,00%	Latvija	0,75	0,01%
Ukupno EU		3.869,91	54,54%	Ukupno EU	6.251,48	45,91%
Ostale zemlje		3.225,59	45,46%	Ostale zemlje	7.364,72	54,09%
UKUPNO BIH		7.095,50	100,00%	UKUPNO BIH	13.616,20	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Od 27 zemalja članica EU najveće učešće u ukupnom bh izvozu ima Njemačka od 15,30%, a u uvozu 10,47%, Italija je na drugom mjestu po učešću u ukupnom bh izvozu sa 12,15%, a u uvozu 8,89%.

Značajan trgovinski partner iz EU je Slovenija, koja po učešću zauzima treće mjesto u ukupnom bh izvozu sa 8,62%, a u uvozu sa 5,94%.

3.2. Robna razmjena sa EU po robama

Tabela 22 - Struktura BIH izvoza u EU za 2010. godinu po glavama Carinske tarife

R.br.	Glava CT	OPIS	Mil.KM	
			IZVOZ	% u ukupnom izvozu
1	94	Namještaj; nosači madraca;	574,24	14,84%
2	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi; dijelovi tih proizvoda	396,66	10,25%
3	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	390,73	10,10%
4	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	354,51	9,16%
5	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	241,29	6,24%
6	73	Proizvodi od željeza i čelika	224,06	5,79%
7	72	Željezo i čelik	163,72	4,23%
8	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	160,52	4,15%
9	62	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih i heklanih	153,23	3,96%
10	28	Anorganski hemijski proizvodi;	144,88	3,74%
11	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	130,61	3,37%
12	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije	129,39	3,34%
13	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna)	76,92	1,99%
14	74	Bakar i proizvodi od bakra	72,62	1,88%
15	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase	65,36	1,69%
16	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	65,21	1,69%
17	61	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili heklani	64,06	1,66%
18	83	Razni proizvodi od običnih metala	44,73	1,16%
19	26	Rudače , troske i pepeli	43,81	1,13%
20	17	Šećeri i proizvodi od šećera	43,79	1,13%
Ukupno (1-20)			3.540,31	91,48%
Ostalo			329,60	8,52%
UKUPAN IZVOZ			3.869,91	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Najznačajnije grupe proizvoda koje BiH izvozi u EU imaju učešće od 91,48% u ukupnom bih izvozu, od toga industrijski proizvodi imaju učešće u ukupnom izvozu od 90,35%, a poljoprivredni proizvodi učestvuju sa samo jednom grupom proizvoda (glava CT 17 – Šećeri i proizvodi od šećera) i to sa 1,13%.

Najveće učešće u ukupnom izvozu bilježi glava CT 94 – Namještaj, nosači madraca (14,84%), te glava CT 64 – Obuća, nazuvci i slični proizvodi sa 10,25%.

Tabela 23 - Struktura BIH uvoza iz EU za 2010. godinu po glavama Carinske tarife

				Mil.KM
R.br.	Glava CT	OPIS	UVOZ	% u ukupnom uvozu
1	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	614,69	9,83%
2	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	583,00	9,33%
3	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	404,81	6,48%
4	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	356,01	5,69%
5	27	Mineralna goriva, mineralna ulja	334,52	5,35%
6	30	Farmaceutski proizvodi	261,84	4,19%
7	72	Željezo i čelik	239,25	3,83%
8	73	Proizvodi od željeza i čelika	184,73	2,95%
9	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase	174,15	2,79%
10	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna)	172,36	2,76%
11	28	Anorganski hemijski proizvodi;	159,98	2,56%
12	33	Eterična ulja i rezinoidi; parfimerijski, kozmetički proizvodi	151,38	2,42%
13	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti,	146,88	2,35%
14	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi; dijelovi tih proizvoda	122,12	1,95%
15	38	Razni proizvodi hemijske industrije	99,85	1,60%
16	40	Kaučuk i proizvodi od kaučuka	97,12	1,55%
17	94	Namještaj; nosači madraca;	94,91	1,52%
18	10	Žitarice	94,72	1,52%
19	83	Razni proizvodi od običnih metala	93,41	1,49%
20	21	Razni prehrambeni proizvodi	92,46	1,48%
Ukupno (1-20)			4.478,16	71,63%
Ostalo			1.773,32	28,37%
UKUPAN UVOZ			6.251,48	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Najznačajnije grupe proizvoda koje BiH uvozi iz EU imaju učešće od 71,63% u ukupnom bih uvozu, od toga industrijski proizvodi imaju učešće u ukupnom uvozu od 68,64%, a poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 2,99% (glava CT 10 – Žitarice sa 1,52% i glava CT 21 – Razni prehrambeni proizvodi sa 1,48%).

Najveće učešće u ukupnom izvozu bilježi glava CT 84 – Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine sa 9,83%, te glava CT 87–Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih vozila sa 9,33%.

Tabela 24 - Struktura **deficita** BiH sa EU za 2010. godinu (po glavama CT)

R.br.	Glava CT	OPIS	Mil.KM	
			DEFICIT	% u deficit
1	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor	-452,39	19,00%
2	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	-290,80	12,21%
3	30	Farmaceutski proizvodi	-260,25	10,93%
4	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi	-244,29	10,26%
5	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	-223,97	9,40%
6	27	Mineralna goriva, mineralna ulja	-205,13	8,61%
7	33	Eterična ulja i rezinoidi; parfimerijski, kozmetički ili toaletni proizvodi	-140,24	5,89%
8	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti	-136,18	5,72%
9	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili od kartona	-108,79	4,57%
10	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	-95,44	4,01%
Ukupno (1-20)			-2.157,46	90,59%
Ostalo			-224,10	9,41%
UKUPNO			-2.381,57	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Najznačajnije grupe proizvoda sa kojima BiH ima deficit u robnoj razmjeni sa EU su industrijski proizvodi i imaju učešće od 90,59% u ukupnom deficitu.

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće u deficitu sa zemljama EU u 2010. godini zabilježeno je kod Glave CT 87 – Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi i pribor sa učešćem od 19,00%, te kod Glave CT 39 – Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa koje imaju učešće u deficitu od 12,21%.

3.3. Ukupna robna razmjena sa Saveznom Republikom Njemačkom

Tabela 25 – Učešće izvoza i uvoza sa Njemačkom u ukupnom BiH izvozu-uvozu

Mil.KM

Period	IZVOZ			UVOZ			Pokrivenost-Njemačka (%)
	Ukupan BH izvoz	Izvoz u Njemačku	% izvoza u Njemačku	Ukupan BH uvoz	Uvoz iz Njemačke	% uvoza iz Njemačke	
2008	6.711,69	913,49	13,61%	16.292,52	1.914,63	11,75%	47,71%
2009	5.531,20	814,11	14,72%	12.355,18	1.395,70	11,30%	58,33%
2010	7.095,50	1.085,94	15,30%	13.616,20	1.425,00	10,47%	76,21%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema prezentiranim podacima u 2010. godini, uvoz iz Njemačke u ukupnom BiH uvozu učestvuje sa 10,47%, dok izvoz u Njemačku u ukupnom BiH izvozu učestvuje sa 15,30%.

Pokrivenost uvoza izvozom u posmatranom periodu sa Njemačkom iznosi 76,21%.

Tabela 26 - Uvoz iz Njemačke

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	112,87	109,01	121,07
Porast uvoza poljoprivrednih proizvoda	-	-3,42%	11,06%
Industrijski proizvodi	1.801,76	1.286,70	1.303,93
Porast uvoza industrijskih proizvoda	-	-28,59%	1,34%
UKUPNO	1.914,63	1.395,70	1.425,00
Porast uvoza iz Njemačke	-	-27,10%	2,10%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani uvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je u porasla za 11,06% u poređenju sa 2009. godinom, također se i uvoz industrijskih proizvoda povećao za 1,34% u posmatranom periodu.

U posmatranom periodu uvoz iz Njemačke porastao za 2,10%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen značajan pad uvoza od 27,10%.

Tabela 27- Izvoz u Njemačku

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	8,89	15,63	19,69
Porast izvoza poljoprivrednih proizvoda	-	75,88%	26,01%
Industrijski proizvodi	904,60	798,48	1.066,24
Porast izvoza industrijskih proizvoda	-	-11,73%	33,53%
UKUPNO	913,49	814,11	1.085,94
Porast izvoza u Njemačku	-	-10,88%	33,39%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani izvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porasla za 26,01% u poređenju sa 2009. godinom, također je došlo do rasta izvoza industrijskih proizvoda za 33,53%.

U 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, izvoz u Njemačku je porastao za 33,39%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godine zabilježen pad izvoza od 10,88%.

Tabela 28 - Lista Top 10 izvoznih roba u strukturi robne razmjene BiH i Njemačke za 2010. g. Mil.KM

R.br.	Glava CT	I Z V O Z			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	94	Namještaj; nosači madraca	268,92	377,02	40,20%
2	73	Proizvodi od željeza i čelika	48,22	95,96	99,00%
3	62	Odjeća i pribor za odjeću	107,94	90,38	-16,27%
4	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	84,39	83,85	-0,64%
5	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	50,73	58,96	16,24%
6	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi	36,50	49,61	35,92%
7	74	Bakar i proizvodi od bakra	18,93	44,54	135,27%
8	83	Razni proizvodi od običnih metala	27,64	42,15	52,52%
9	87	Vozila, osim tračničkih vozila	18,59	36,12	94,32%
10	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	6,79	28,07	313,31%
UKUPNO 1-10			668,66	906,67	35,60%
Ostalo			145,45	179,26	23,24%
UKUPNO			814,11	1.085,94	33,39%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 28. je prikazana lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše izvozi u Saveznu Republiku Njemačku u posmatranom periodu i sve su industrijski proizvodi. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuje sa 83,49% u ukupnom izvozu u Njemačku.

U Njemačku se najviše izvoze sljedeći proizvodi: Namještaj, nosači madraca sa ukupnom vrijednošću od 377,02 miliona KM (sa učešćem od 34,72%), Proizvodi od željeza i čelika sa ukupnom vrijednošću od 95,96 miliona KM (sa učešćem od 8,84%), te Odjeća i pribor za odjeću sa ukupnom vrijednošću od 90,38 miliona KM (sa učešćem od 8,32%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast izvoza su: Aluminij i proizvodi od aluminija (313,31%), Bakar i proizvodi od bakra (135,27%) i Proizvodi od željeza i čelika (99,00%).

Unutar 10 navedenih proizvoda, Odjeća i pribor za odjeću su zabilježili najveći pad izvoza od 16,27% poređenjem 2010. godine sa 2009. godinom.

Tabela 29 - Lista Top 10 uvoznih roba u strukturi robne razmjene BiH i Njemačke za 2010. g.

Mil.KM

R.br.	Glava CT	UVOZ			
		OPIS	2009	2010	Rast/Padu %
1	87	Vozila, osim tračničkih vozila	327,63	301,91	-7,85%
2	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	226,21	181,73	-19,66%
3	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	102,21	120,52	17,91%
4	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi	84,23	80,90	-3,94%
5	30	Farmaceutski proizvodi	60,57	63,46	4,76%
6	83	Razni proizvodi od običnih metala	32,86	43,55	32,53%
7	90	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti	44,81	40,86	-8,82%
8	73	Proizvodi od željeza i čelika	31,75	37,89	19,33%
9	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi	25,45	34,31	34,85%
10	38	Razni proizvodi hemijske industrije	23,44	29,88	27,50%
UKUPNO 1-10			959,15	935,01	-2,52%
Ostalo			436,55	489,99	12,24%
UKUPNO			1.395,70	1.425,00	2,10%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 29. prikazana je lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše uvozi iz Savezne Republike Njemačke u 2010. godini. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuje sa 65,61% u ukupnom uvozu iz Njemačke, od toga su 2,41% poljoprivredni proizvodi i 63,21% industrijski proizvodi.

Iz Njemačke se najviše uvoze sljedeći proizvodi: Vozila, osim tračničkih vozila sa ukupnom vrijednošću od 301,91 miliona KM (sa učešćem od 21,19%), Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine sa ukupnom vrijednošću od 181,73 miliona KM (sa učešćem od 12,75%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast uvoza su: Mlijeko i drugi mliječni proizvodi (34,85%), Razni proizvodi od običnih metala (32,53%) i Razni proizvodi hemijske industrije (27,50%).

Unutar 10 navedenih proizvoda, poređenjem 2010. sa 2009. godinom, Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine su zabilježili najveći pad uvoza od 19,66%, zatim Optički, fotografski, kinematografski, mjerni instrumenti su zabilježili pad od 8,82%, te Vozila osim tračničkih vozila zabilježili su pad od 7,85%.

3.4. Ukupna robna razmjena sa Republikom Italijom

Tabela 30 – Učešće izvoza i uvoza sa Italijom u ukupnom BiH izvozu-uvozu

Mil.KM

Period	IZVOZ			UVOZ			Pokrivenost-Italija (%)
	Ukupan BH izvoz	Izvoz u Italiju	% izvoza u Italiju	Ukupan BH uvoz	Uvoz iz Italije	% uvoza iz Italije	
2008	6.711,69	843,06	12,56%	16.292,52	1.520,91	9,34%	55,43%
2009	5.531,20	702,36	12,70%	12.355,18	1.243,23	10,06%	56,49%
2010	7.095,50	862,02	12,15%	13.616,20	1.210,39	8,89%	71,22%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema prezentiranim podacima u 2010. godini, uvoz iz Italije u ukupnom BiH uvozu učestvuje sa 8,89%, dok izvoz u Italiju u ukupnom BiH izvozu učestvuje sa 12,15%.

Pokrivenost uvoza izvozom u posmatranom periodu sa Italijom iznosi 71,22%.

Tabela 31 - Uvoz iz Italije

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	116,78	101,31	105,17
Porast uvoza poljoprivrednih proizvoda	-	-13,24%	3,80%
Industrijski proizvodi	1.404,14	1.141,92	1.105,22
Porast uvoza industrijskih proizvoda	-	-18,67%	-3,21%
UKUPNO	1.520,91	1.243,23	1.210,39
Porast uvoza iz Italije	-	-18,26%	-2,64%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani uvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je u porasla za 3,80% u poređenju sa 2009. godinom, dok je uvoz industrijskih proizvoda pao za 3,21% u posmatranom periodu.

Značajno je istaći da je u posmatranom periodu uvoz iz Italije pao za 2,64%, a u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen je značajan pad uvoza od 18,26%.

Tabela 32- Izvoz u Italiju

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	37,30	37,92	49,41
Porast izvoza poljoprivrednih proizvoda	-	1,68%	30,29%
Industrijski proizvodi	805,77	664,43	812,61
Porast izvoza industrijskih proizvoda	-	-17,54%	22,30%
UKUPNO	843,06	702,36	862,02
Porast izvoza u Italiju	-	-16,69%	22,73%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani izvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porasla za 30,29% u poređenju sa istim periodom 2009. godine, također je došlo do rasta izvoza industrijskih proizvoda za 22,30%.

U 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, izvoz u Italiju je porastao za 22,73%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godini zabilježen pad izvoza od 16,69%.

Tabela 33 - Lista Top 10 izvoznih roba u strukturi robne razmjene BiH i Italije za 2010. g.

Mil.KM

R.br.	Glava CT	I Z V O Z			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi	212,86	236,92	11,30%
2	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	59,12	126,95	114,72%
3	44	Drvo i proizvodi od drveta	66,63	74,49	11,80%
4	73	Proizvodi od željeza i čelika	53,52	54,60	2,02%
5	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	52,13	44,29	-15,04%
6	28	Anorganski hemijski proizvodi	21,72	35,06	61,45%
7	72	Željezo i čelik	6,91	30,52	341,38%
8	52	Pamuk	19,28	27,68	43,56%
9	61	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili heklani	33,22	25,71	-22,61%
10	62	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih i heklanih	15,98	22,23	39,10%
UKUPNO 1-10			541,38	678,46	25,32%
Ostalo			160,98	183,56	14,03%
UKUPNO			702,36	862,02	22,73%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 33. je prikazana lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše izvozi u Republiku Italiju u posmatranom periodu i sve su industrijski proizvodi. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuju sa 78,71% u ukupnom izvozu u Italiju.

U Italiju se najviše izvoze sljedeći proizvodi: Obuća, nazuvci i slični proizvodi sa ukupnom vrijednošću od 236,92 miliona KM, (sa učešćem od 27,48%), Aluminij i proizvodi od aluminija sa ukupnom vrijednošću od 126,95 miliona KM, (sa učešćem od 14,73%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast izvoza su: Željezo i čelik (341,38%), Aluminij i proizvodi od aluminija (114,72%) i Anorganski hemijski proizvodi (61,45%).

Unutar 10 navedenih proizvoda, Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili heklani su zabilježili pad od 22,61%, te Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine su zabilježili pad izvoza od 15,04% poređenjem 2010. godine sa 2009. godinom.

Tabela 34 - Lista Top 10 uvoznih roba u strukturi robne razmjene BiH i Italije za 2010. g.

Mil.KM

R.br.	Glava CT	UVOZ			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	191,17	122,92	-35,70%
2	27	Mineralna goriva, mineralna ulja	101,59	98,23	-3,31%
3	41	Sirova koža sa dlakom ili bez dlake	80,71	89,59	11,00%
4	72	Željezo i čelik	74,90	89,51	19,50%
5	64	Obuća, nazuvci i slični proizvodi	81,18	87,42	7,68%
6	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	59,78	71,22	19,14%
7	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase	45,85	56,59	23,42%
8	73	Proizvodi od željeza i čelika	52,10	47,41	-9,00%
9	87	Vozila, osim tračničkih vozila i njihovi dijelovi	38,40	31,61	-17,67%
10	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi	32,21	28,93	-10,18%
UKUPNO 1-10			757,89	723,44	-4,55%
Ostalo			485,34	486,95	0,33%
UKUPNO			1.243,23	1.210,39	-2,64%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 34. prikazana je lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše uvozi iz Republike Italije u posmatranom periodu. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuje sa 59,77% u ukupnom uvozu iz Italije, a unutar toga su sve industrijski proizvodi.

Iz Italije se najviše uvoze slijedeći proizvodi: Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine sa ukupnom vrijednošću od 122,92 miliona KM (sa učešćem od 10,16%), te Mineralna goriva, mineralna ulja sa ukupnom vrijednošću od 98,23 miliona KM (sa učešćem od 8,12%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast uvoza su: Papir i karton (23,42%), Željezo i čelik (19,50%) i Plastične mase (19,14%).

Unutar 10 navedenih proizvoda, poređenjem 2010. sa 2009. godinom, Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine su zabilježili najveći pad uvoza od 35,70%, Vozila osim tračničkih vozila su zabilježila pad od 17,67%, te Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi pad od 10,18%.

4. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-e

4.1. Ukupna robna razmjena sa potpisnicama Sporazuma CEFTA –e

Tabela 35- Usporedni pregled robne razmjene sa CEFTA-om za 2008., 2009. i 2010. godinu

Mil.KM

R.br.	OPIS	2008	2009	2010	Rast/Pad (2009/2008)	Rast/Pad (2010/2009)
1	UVOZ	4.712,37	3.316,16	3.683,37	-29,63%	11,07%
2	IZVOZ	2.491,71	2.104,50	2.546,59	-15,54%	21,01%
3	OBIM	7.204,08	5.420,66	6.229,95	-24,76%	14,93%
4	DEFICIT	-2.220,66	-1.211,65	-1.136,78	-45,44%	-6,18%
5	POKRIVENOST	52,88%	63,46%	69,14%		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupna robna razmjena sa potpisnicama Sporazuma CEFTA u 2010. godini iznosila je 6,23 milijarde KM, što je za 14,93% više u poređenju sa 2009. godinom.

U 2010. godini na tržište potpisnica Sporazuma CEFTA-e je izvezeno 2,55 milijardi KM, što je za 21,01% više u odnosu na 2009. godinu. Zbog značajnog rasta izvoza u zemlje CEFTA-e, došlo je do većeg procenta pokrivenosti i smanjenja deficita.

Uvoz iz potpisnica Sporazuma CEFTA-e u 2010. godini iznosio je 3,68 milijardi KM što predstavlja rast uvoza od 11,07% u odnosu na 2009. godinu.

Trgovinski deficit u robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e u 2010. godini pao je za 6,18% u poređenju sa prethodnom godinom.

Pokrivenost uvoza izvozom u 2010. godini sa zemljama CEFTA-e iznosila je 69,14%, i veća je za 5,68% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 36 - Uvoz u BiH iz zemalja potpisnica CEFTA-e

Mil.KM

Potpisnica	2008		2009			2010		
	UVOZ	% učešća	UVOZ	% učešća	Rast/Padu%	UVOZ	% učešća	Rast/Padu%
Hrvatska	2.779,93	17,06%	1.855,14	15,02%	-33,27%	2.058,95	15,12%	10,99%
Srbija	1.725,96	10,59%	1.283,01	10,38%	-25,66%	1.429,48	10,50%	11,42%
Makedonija	150,98	0,93%	128,96	1,04%	-14,59%	137,28	1,01%	6,45%
Crna Gora	39,59	0,24%	38,77	0,31%	-2,06%	44,54	0,33%	14,88%
Kosovo	8,65	0,05%	3,26	0,03%	-62,38%	5,34	0,04%	63,92%
Albanija	3,51	0,02%	1,66	0,01%	-52,61%	5,04	0,04%	203,06%
Moldavija	3,51	0,02%	5,32	0,04%	51,48%	2,74	0,02%	-48,44%
SCG	0,23	0,00%	0,04	0,00%	-82,02%	0,01	0,00%	-79,50%
Ukupno CEFTA	4.712,37	28,92%	3.316,16	26,84%	-29,63%	3.683,37	27,05%	11,07%
Ukupno Svijet	16.292,52	100,00%	12.355,18	100,00%	-24,17%	13.616,20	100,00%	10,21%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini u poređenju sa 2009. godinom, došlo je do rasta uvoza iz zemalja članica CEFTA-e za 11,07%. Međutim, poređenjem 2009. sa 2008. godinom, evidentiran je pad uvoza iz zemalja članica CEFTA-e za 29,63%.

Uvoz iz Hrvatske je porastao za 10,99% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, i uvoz iz Srbije u posmatranom periodu ostvaruje rast za 11,42%. Hrvatska i Srbija zajedno učestvuju sa 94,71% u ukupnom uvozu iz zemalja potpisnica CEFTA-e.

Tabela 37 - Izvoz iz BiH u zemlje potpisnice CEFTA-e

Mil.KM

Potpisnica	2008		2009			2010		
	IZVOZ	% učešća	IZVOZ	% učešća	Rast/Padu%	IZVOZ	% učešća	Rast/Padu%
Hrvatska	1.156,84	17,24%	944,14	17,07%	-18,39%	1.070,63	15,09%	13,40%
Srbija	942,04	14,04%	741,44	13,40%	-21,29%	894,77	12,61%	20,68%
Crna Gora	231,44	3,45%	229,51	4,15%	-0,84%	310,18	4,37%	35,15%
Kosovo	76,45	1,14%	113,52	2,05%	48,48%	156,01	2,20%	37,43%
Makedonija	66,09	0,98%	61,54	1,11%	-6,88%	69,97	0,99%	13,70%
Albanija	16,54	0,25%	12,23	0,22%	-26,05%	42,71	0,60%	249,22%
Moldavija	2,08	0,03%	2,12	0,04%	1,98%	2,32	0,03%	9,43%
SCG	0,24	0,00%	0,00	0,00%	-98,41%	0,00	0,00%	0,00%
Ukupno CEFTA	2.491,71	37,12%	2.104,50	38,05%	-15,54%	2.546,59	35,89%	21,01%
Ukupno Svijet	6.711,69	100,00%	5.531,20	100,00%	-17,59%	7.095,50	100,00%	28,28%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini u poređenju sa 2009. godinom, došlo je do rasta izvoza u zemlje članice CEFTA-e za 21,01%. Međutim, poređenjem 2009. sa 2008. godinom, evidentiran je pad izvoza u zemlje članice CEFTA-e za 15,54%.

Izvoz u Hrvatsku je porastao za 13,40% u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, a izvoz u Srbiju u posmatranom periodu ostvaruje rast za 20,68%.

Hrvatska i Srbija zajedno učestvuju sa 77,18% u ukupnom izvozu u zemlje potpisnice CEFTA-e.

4.2. Ukupna robna razmjena sa potpisnicama Sporazuma CEFTA –e po robama

Tabela 38 - Struktura BIH izvoza u CEFTA-u za 2010. godinu po glavama Carinske tarife

Mil.KM

R.br.	Glava CT	OPIS	IZVOZ	% u ukupnom izvozu
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	771,11	30,28%
2	72	Željezo i čelik	239,86	9,42%
3	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	234,47	9,21%
4	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	149,61	5,87%
5	73	Proizvodi od željeza i čelika	110,84	4,35%
6	28	Anorganski hemijski proizvodi;	94,76	3,72%
7	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili od kartona	81,68	3,21%
8	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi;	80,10	3,15%
9	94	Namještaj; nosači madraca;	72,25	2,84%
10	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	59,72	2,34%
11	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	55,16	2,17%
12	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	53,36	2,10%
13	25	Sol; sumpor; zemlja i kamen; gips, kreč i cement	42,92	1,69%
14	16	Prerađevine od mesa, riba, ljuskavaca, mekušaca ili drugih vodenih beskičmenjaka	37,72	1,48%
15	15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog porijekla te proizvodi njihove razgradnje;	34,36	1,35%
16	68	Proizvodi od kamena, gipsa cementa, betona, azbesta, liskuna i sličnih materijala	31,41	1,23%
17	19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna, škroba ili mlijeka;	30,74	1,21%
18	22	Pića, alkoholi i sirće	28,94	1,14%
19	30	Farmaceutski proizvodi	28,85	1,13%
20	24	Duhan i prerađene zamjene duhana	16,87	0,66%
Ukupno (1-20)			2.254,71	88,54%
Ostalo			291,88	11,46%
UKUPAN IZVOZ			2.546,59	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Nevedne grupe proizvoda koje BiH izvozi u zemlje potpisnice CEFTA Sporazuma imaju učešće od 88,54% u ukupnom bih izvozu, od toga industrijski proizvodi imaju učešće u ukupnom izvozu od 79,56%, a poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 8,98% u ukupnom bh izvozu.

Najveće učešće u ukupnom izvozu bilježi glava CT 27–Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije (30,28%), glava CT 72 Željezo i čelik sa 9,42%, glava CT 76-Aluminijum i proizvodi od aluminijuma sa 9,21%.

Tabela 39 - Struktura BIH uvoza iz CEFTA-e za 2010. godinu po glavama Carinske tarife

Mil.KM

R.br.	Glava CT	OPIS	UVOZ	% u ukupnom uvozu
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	799,59	21,71%
2	22	Pića, alkoholi i sirće	244,24	6,63%
3	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	135,51	3,68%
4	72	Željezo i čelik	119,39	3,24%
5	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	112,03	3,04%
6	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	107,44	2,92%
7	19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna, škroba ili mlijeka;	105,62	2,87%
8	10	Žitarice	103,05	2,80%
9	24	Duhan i prerađene zamjene duhana	102,34	2,78%
10	73	Proizvodi od željeza i čelika	101,09	2,74%
11	30	Farmaceutski proizvodi	94,18	2,56%
12	21	Razni prehrambeni proizvodi	89,72	2,44%
13	18	Kakao i proizvodi od kaka	85,47	2,32%
14	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi;	83,15	2,26%
15	16	Prerađevine od mesa, riba, ljuskavaca, mekušaca ili drugih vodenih beskičmenjaka	77,98	2,12%
16	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili od kartona	77,93	2,12%
17	25	Sol; sumpor; zemlja i kamen; gips, kreč i cement	69,11	1,88%
18	01	Žive životinje	62,51	1,70%
19	69	Keramički proizvodi	60,43	1,64%
20	94	Namještaj; nosači madraca;	56,13	1,52%
Ukupno (1-20)			2.686,92	72,95%
Ostalo			996,45	27,05%
UKUPAN UVOZ			3.683,37	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Navedene grupe proizvoda koje BiH uvozi iz zemalja potpisnica CEFTA Sporazuma imaju učešće od 72,95% u ukupnom bih uvozu. Od toga industrijski proizvodi imaju učešće u ukupnom uvozu od 47,04%, a poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 25,90%.

Najveće učešće u ukupnom uvozu bilježi glava CT 27 – Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi sa 21,71%, te glava CT 22– Pića, alkoholi i sirće sa 6,63%.

Tabela 40 - Struktura **deficita** BiH sa zemljama potpisnicama CEFTA-e za 2010. godinu

Mil.KM

R.br.	Glava CT	OPIS	DEFICIT	% u deficit
1	22	Pića, alkoholi i sirće	-215,30	18,94%
2	10	Žitarice	-99,05	8,71%
3	24	Duhan i prerađene zamjene duhana	-85,47	7,52%
4	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	-82,15	7,23%
5	21	Razni prehrambeni proizvodi	-81,83	7,20%
6	19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna, škroba ili mlijeka;	-74,89	6,59%
7	18	Kakao i proizvodi od kakaa	-70,18	6,17%
8	30	Farmaceutski proizvodi	-65,33	5,75%
9	01	Žive životinje	-59,88	5,27%
10	69	Keramički proizvodi	-52,61	4,63%
Ukupno (1-20)			-886,68	78,00%
Ostalo			-250,10	22,00%
UKUPNO			-1.136,78	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2010. godini ukupan deficit sa zemljama potpisnicama CEFTA-e iznosio je 1,14 milijardi KM, gdje je deficit deset navedenih grupa proizvoda iznosio 886,68 miliona KM i učestvuje sa 78,00% u ukupnom deficitu sa potpisnicama CEFTA –e, te od toga poljoprivredni učestvuju učestvuju 60,40% a industrijski proizvodi sa 17,60%

Vrijednost trgovinskog deficita sa zemljama potpisnicama CEFTA-e u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu je smanjena za 6,18%.

4.3. Ukupna robna razmjena sa Republikom Hrvatskom

Tabela 41 - Učešće izvoza i uvoza sa Hrvatskom u ukupnom BiH izvozu-uvozu

Mil.KM

Period	IZVOZ			UVOZ			Pokrivenost-Hrvatska (%)
	Ukupan BH izvoz	Izvoz u Hrvatsku	% izvoza u Hrvatsku	Ukupan BH uvoz	Uvoz iz Hrvatske	% uvoza iz Hrvatske	
2008	6.711,69	1.156,84	17,24%	16.292,52	2.779,93	17,06%	41,61%
2009	5.531,20	944,14	17,07%	12.355,18	1.855,14	15,02%	50,89%
2010	7.095,50	1.070,63	15,09%	13.616,20	2.058,95	15,12%	52,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema prezentiranim podacima u 2010. godini, uvoz iz Hrvatske u ukupnom BiH uvozu učestvuje sa 15,12%, dok izvoz u Hrvatsku u ukupnom BiH izvozu učestvuje sa 15,09%. Pokrivenost uvoza izvozom u posmatranom periodu sa Hrvatskom iznosi 52,00%.

Tabela 42 - Uvoz iz Hrvatske

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	625,36	595,83	609,73
Porast uvoza poljoprivrednih proizvoda	0,00%	-4,72%	2,33%
Industrijski proizvodi	2.154,56	1.259,30	1.449,22
Porast uvoza industrijskih proizvoda	0,00%	-41,55%	15,08%
UKUPNO	2.779,93	1.855,14	2.058,95
Porast uvoza iz Hrvatske	-	-33,27%	10,99%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani uvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini ostvarila je rast za 2,33% u poređenju sa 2009. godinom, uvoz industrijskih proizvoda se također povećao za 15,08% u 2010. godini.

Značajno je istaći da je u posmatranom periodu uvoz iz Hrvatske porastao za 10,99%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen značajan pad uvoza od 33,27%.

Tabela 43 - Izvoz u Hrvatsku

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	153,48	154,41	171,72
Porast izvoza poljoprivrednih proizvoda	0,00%	0,61%	11,21%
Industrijski proizvodi	1.003,36	789,74	898,91
Porast izvoza industrijskih proizvoda	0,00%	-21,29%	13,82%
UKUPNO	1.156,84	944,14	1.070,63
Porast izvoza u Hrvatsku	-	-18,39%	13,40%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani izvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porasla za 11,21% u poređenju sa 2009. godinom, a došlo je do rasta izvoza industrijskih proizvoda za 13,82%.

U 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, izvoz u Hrvatsku je porastao za 13,40%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen pad izvoza od 18,39%.

Tabela 44 - Lista Top 10 **izvoznih** roba u strukturi robne razmjene BiH i Hrvatske za 2010. godinu

R.br.	Glava CT	IZVOZ			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	185,08	244,20	31,94%
2	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	142,35	206,22	44,87%
3	72	Željezo i čelik	36,82	63,76	73,17%
4	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	61,45	58,09	-5,46%
5	73	Proizvodi od željeza i čelika	64,31	52,53	-18,31%
6	94	Namještaj; nosači madraca;	51,33	45,45	-11,46%
7	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi;	37,62	40,95	8,85%
8	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili od kartona	29,85	36,01	20,65%
9	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	30,96	29,86	-3,56%
10	15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog porijekla te proizvodi njihove razgradnje;	18,16	25,34	39,55%
UKUPNO 1-10			657,93	802,42	21,96%
Ostalo			286,22	268,21	-6,29%
UKUPNO			944,14	1.070,63	13,40%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 44. je prikazana lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše izvozi u Republiku Hrvatsku u posmatranom periodu i sve su industrijski proizvodi, izuzev glave CT 04 – Mlijeko i mliječni proizvodi i glave CT 15- Masti i ulja životinjskog i biljnog porijekla. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuje sa 74,95% u ukupnom izvozu u Hrvatsku.

U 2010. godini, u Hrvatsku su se najviše izvozili sljedeći proizvodi: Mineralna goriva, mineralna ulja sa ukupnom vrijednošću od 244,20 miliona KM, (sa učešćem od 22,81%) i Aluminijum i proizvodi od aluminijuma sa ukupnom vrijednošću od 206,22 miliona KM, (sa učešćem od 19,26%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast izvoza su: Željezo i čelik (73,17%), Aluminij i proizvodi od aluminija (44,87%), Masti i ulja životinjskog ili biljnog porijekla (39,55%) i Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije (31,94%).

Proizvodi kod kojih je zabilježen najveći pad izvoza u posmatranom periodu u poređenju sa prethodnom godinom su: Proizvodi od željeza i čelika (pad od 18,31%), Namještaj, nosači madraca (pad od 11,46%).

Tabela 45 - Lista Top 10 **uvoznih** roba u strukturi robne razmjene BiH i Hrvatske za 2010. godinu

Mil.KM

R.br.	Glava CT	UVOZ			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi	493,62	757,34	53,43%
2	22	Pića, alkoholi i sirće	107,74	107,27	-0,44%
3	24	Duhan i prerađene zamjene duhana	83,59	78,94	-5,57%
4	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi;	63,95	65,93	3,09%
5	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	58,12	63,26	8,83%
6	25	Sol; sumpor; zemlja i kamen; gips, kreč i cement	74,86	61,65	-17,64%
7	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	85,36	57,50	-32,64%
8	21	Razni prehrambeni proizvodi	55,57	54,91	-1,19%
9	16	Prerađevine od mesa, riba, ljuskavaca, mekušaca ili drugih vodenih beskičmenjaka	48,58	45,72	-5,90%
10	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine te aparati i mehanički uređaji; njihovi dijelovi	60,86	43,16	-29,09%
UKUPNO 1-10			1.132,26	1.335,67	17,97%
Ostalo			722,88	723,28	0,05%
UKUPNO			1.855,14	2.058,95	10,99%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 45. prikazana je lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše uvozi iz Republike Hrvatske u posmatranom periodu. Potrebno je istaći da ovih 10 proizvoda učestvuje sa 64,87% u ukupnom uvozu iz Hrvatske, gdje su 17,13% poljoprivredni proizvodi, a 47,74% su industrijski proizvodi.

U 2010. godini iz Hrvatske su se najviše uvozili slijedeći proizvodi: Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije sa ukupnom vrijednošću od 757,34 miliona KM (sa učešćem od 36,78%), Pića, alkoholi i sirće sa ukupnom vrijednošću od 107,27 miliona KM (sa učešćem od 5,21%), Duhan i prerađene zamjene duhana sa ukupnom vrijednošću od 78,94 miliona KM (sa učešćem od 3,83%), te Mlijeko i mliječni proizvodi sa ukupnom vrijednošću od 65,93 miliona KM (sa učešćem od 3,20%).

Poređenjem 2010. sa 2009. godinom proizvodi koji su zabilježili najveći rast uvoza su: Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije (53,43%) te Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa (8,83%).

Proizvodi kod kojih je zabilježen najveći pad uvoza u posmatranom periodu u poređenju sa prethodnom godinom su: Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi (pad od 32,64%), Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine, te aparati i mehanički uređaji (pad od 29,09%) te So; sumpor, zemlja i kamen (pad od 17,64%).

4.4.. Ukupna robna razmjena sa Republikom Srbijom

Među vanjskotrgovinskim partnerima Bosne i Hercegovine, Republika Srbija zauzima visoko mjesto po vrijednosti ostvarene ukupne razmjene. Podaci o robnoj razmjeni dati su u slijedećim tabelama:

Tabela 46 – Učešće izvoza i uvoza sa Srbijom u ukupnom BiH izvozu-uvozu

Mil.KM

Period	IZVOZ			UVOZ			Pokrivenost-Srbija (%)
	Ukupan BH izvoz	Izvoz u Srbiju	% izvoza u Srbiju	Ukupan BH uvoz	Uvoz iz Srbije	% uvoza iz Srbije	
2008	6.711,69	942,04	14,04%	16.292,52	1.725,96	10,59%	54,58%
2009	5.531,20	741,44	13,40%	12.355,18	1.283,01	10,38%	57,79%
2010	7.095,50	894,77	12,61%	13.616,20	1.429,48	10,50%	62,59%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema prezentiranim podacima u 2010. godini, uvoz iz Srbije u ukupnom BiH uvozu učestvuje sa 10,50%, dok izvoz u Srbiju u ukupnom BiH izvozu učestvuje sa 12,61%.

Pokrivenost uvoza izvozom sa Srbijom u 2010. godini iznosila je 62,59% i porasla je za 4,8% u odnosu na pokrivenost u prethodnoj godini.

Tabela 47 - Uvoz iz Srbije

Mil. KM

HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	547,27	514,05	603,07
Porast uvoza poljoprivrednih proizvoda	-	-6,07%	17,32%
Industrijski proizvodi	1.178,69	768,96	826,41
Porast uvoza industrijskih proizvoda	-	-34,76%	7,47%
UKUPNO	1.725,96	1.283,01	1.429,48
Porast uvoza iz Srbije	-	-25,66%	11,42%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani uvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porasla za 17,32% u poređenju sa 2009. godinom, dok se uvoz industrijskih proizvoda povećao za 7,47% u posmatranom periodu.

Značajno je istaći da je u 2010. godini uvoz iz Srbije porastao za 11,42%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen značajan pad uvoza od 25,66%.

Tabela 48- Izvoz u Srbiju

Mil. KM			
HS	2008	2009	2010
*Poljoprivredni proizvodi	81,00	83,98	90,65
Porast izvoza poljoprivrednih proizvoda	-	3,68%	7,94%
Industrijski proizvodi	861,04	657,46	804,12
Porast izvoza industrijskih proizvoda	-	-23,64%	22,31%
UKUPNO	942,04	741,44	894,77
Porast izvoza u Srbiju	-	-21,29%	20,68%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Na strani izvoza, vrijednost poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porasla za 7,94% u poređenju sa 2009. godinom. Značajan rast izvoza industrijskih proizvoda u 2010. godini za 22,31%.

Značajno je istaći da je u 2010.godini izvoz u Srbiju značajno porastao za 20,68%, dok je u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu zabilježen značajan pad uvoza od 21,29%.

Tabela 49 - Lista Top 10 **izvoznih** roba u strukturi robne razmjene BiH i Srbije za 2010. godinu
Mil.KM

R.br.	Glava CT	I Z V O Z			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	27	Mineralna goriva, mineralna ulja	263,87	387,63	46,90%
2	72	Željezo i čelik	68,04	87,64	28,81%
3	44	Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugalj	68,45	61,82	-9,69%
4	73	Proizvodi od željeza i čelika	24,40	29,47	20,79%
5	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase	29,17	28,35	-2,81%
6	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	22,68	24,19	6,66%
7	85	Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi	17,97	21,79	21,27%
8	94	Namještaj; nosači madraca; oprema za krevete	22,23	18,54	-16,58%
9	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	15,51	18,41	18,67%
10	04	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi	8,41	17,76	111,20%
UKUPNO 1-10			540,73	695,60	28,64%
Ostalo			200,71	199,17	-0,77%
UKUPNO			741,44	894,77	20,68%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 49. prikazana je lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše izvozi u Srbiju. Potrebno je istaći da su svi industrijski proizvodi, osim glave CT 04 – Mlijeko i mliječni proizvodi i da učestvuju sa 77,74% u ukupnom izvozu u Srbiju.

U 2010. godini u Srbiju su se najviše izvozili slijedeći proizvodi: Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije u vrijednosti od 387,63 miliona KM, sa učešćem u ukupnom izvozu u Srbiju od 43,32%, Željezo i čelik u vrijednosti od 87,64 miliona KM sa učešćem od 9,80%, Drvo i proizvodi od drva u vrijednosti od 61,82 miliona KM sa učešćem od 6,91%.

U 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen je značajan rast izvoza glave 04-Mlijeka i mliječnih proizvoda od 111,20% te Mineralnih goriva, mineralnih ulja od 46,90%.

Značajno je istaći podatak da je u navedenom periodu u poređenju sa prethodnom godinom, pao izvoz sljedećih proizvoda: Namještaj za 16,58%, Drvo i proizvodi od drva za 9,69%.

Tabela 50 - Lista Top 10 **uvoznih** roba u strukturi robne razmjene BiH i Srbije za 2010. godinu

Mil.KM

R.br.	Glava CT	UVOZ			
		OPIS	2009	2010	Rast/Pad u %
1	22	Pića, alkoholi i sirće	124,14	120,01	-3,33%
2	72	Željezo i čelik	60,28	100,39	66,53%
3	39	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa	62,48	69,64	11,47%
4	10	Žitarice	49,89	68,51	37,33%
5	19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna, škroba	64,44	66,31	2,91%
6	84	Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine	55,52	65,38	17,75%
7	01	Žive životinje	50,40	56,23	11,57%
8	48	Papir i karton; proizvodi od papirne mase	43,93	47,55	8,25%
9	73	Proizvodi od željeza i čelika	50,89	47,47	-6,72%
10	18	Kakao i proizvodi od kakaa	41,67	46,06	10,53%
UKUPNO 1-10			603,64	687,56	13,90%
Ostalo			679,37	741,92	9,21%
UKUPNO			1.283,01	1.429,48	11,42%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U tabeli 50. prikazana je lista 10 proizvoda koje Bosna i Hercegovina najviše uvozi iz Srbije, u okviru toga učešće poljoprivrednih proizvoda je 24,98%, a industrijskih proizvoda 23,12%.

U 2010. godini iz Srbije su se najviše uvozili slijedeći proizvodi: Pića, alkoholi i sirće u vrijednosti od 120,01 milion KM sa učešćem od 8,40% u ukupnom uvozu iz Srbije, Željezo i čelik sa vrijednošću od 100,39 miliona KM ili 7,02% od ukupnog uvoza iz Srbije, Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa u vrijednosti od 69,64 miliona KM sa učešćem od 4,87% u ukupnom uvozu iz Srbije te Žitarice sa ukupnom vrijednošću od 68,51 milion KM što predstavlja 4,79%.

U 2010. godini u odnosu prethodnu godinu, zabilježen je značajan rast uvoza Željeza i čelika od 66,53% te Žitarica od 37,33%.

Značajno je istaći podatak da se u navedenom periodu u poređenju sa prethodnom godinom, od prezentiranih grupa proizvoda, došlo je do pada uvoza dvije grupe proizvoda: Proizvodi od željeza i čelika od 6,72% i Pića, alkohol i sirće od 3,33%.

5. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE

U ovom dijelu dokumenta prezentirani su i analizirani podaci o robnoj razmjeni BiH poljoprivrednim proizvodima.

Poljoprivredno zemljište i proizvodnja

Prema podacima Agencije za statistiku BiH oranične površine prema načinu korištenja u BiH u 2010. godini iznosile su 1.007.000 ha, od čega zasijane površine 512.000 ha, ugari i neobrađene oranice 492.000 ha i rasadnici i ostalo na oranicama 3.000 ha.

Površine zasijane žitaricama iznosile su 310.000 ha, krmnim biljem 136.000 ha, povrćem 76.000 ha i industrijskim biljem 7.000 ha. Ostvarena proizvodnja žitarica u 2010. godini iznosila je 1.104.091 t. U strukturi proizvodnje već dugi niz dominira kukuruz koji se uzgaja na površini od 191.671 ha. Index promjene proizvodnje žitarica u 2010. godini ima negativan trend rasta u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja kukuruza u 2010. godini je manja za 11,4%, pšenice za 42,3%, raži, ječma i zobi za 40%.

Površina pod različitim povrćem, prema statističkim podacima u 2010. godini, iznosila je 76.000 ha. Ukupna proizvodnja povrća iznosila je 644.496 t. U strukturi proizvodnje krompir zauzima dominantno mjesto i uzgaja se na površini od 36.217 ha sa prosječnom proizvodnjom od 378.707 t. Index promjene proizvodnje povrća, u 2010. godini ima negativan trend rasta kod gotovo svih povrtnih kultura. Prema indexu proizvodnje proizvodnja mrkve ima pozitivan trend 9%, krastavac 7,1% i grašak 10,1%.

Površina pod krmnim kulturama, prema statističkim podacima u 2010. godini, iznosila je 136.000 ha, što je 27% u odnosu na ukupne zasijane površine. U strukturi proizvodnje dominira djetelina koja se uzgajala na 43.608 ha, potom lucerka koja se uzgaja na 34.523 ha i travno-djetelinske smjese koje se uzgajaju na 26.599 ha. Prema indexu promjene proizvodnje, u 2010. godini pozitivan trend rasta evidentan je, između ostalog, kod proizvodnje mješavine trava i mahunjača za 15,6%, mješavina žita i mahunjača za 16,6%, grahorice za 9,1%.

Kod proizvodnje ostalih krmnih kultura (djetelina, lucerka, stočna repa, kukuruz za krmu i travno-djetelinske smjese) primjetan je negativan trend proizvodnje između 5 i 7% u odnosu na prethodnu godinu.

Površina pod industrijskim kulturama, prema statističkim podacima u 2010. godini, iznosila je 7.000 ha što je 1% u odnosu na ukupne zasijane površine. Ukupna proizvodnja industrijskih kultura iznosila je 11.424 t. U strukturi proizvodnje dominiraju soja koja se uzgaja na površini od 4.190 ha i duvan koji se uzgaja na površini od 1.523 ha. Uljana repica i suncokret su manje zastupljeni i uzgajaju se na površini od 639 ha, odnosno 462 ha. Index promjene proizvodnje industrijskih kultura u 2010. godini ima negativan trend rasta. Proizvodnja uljane repice je smanjena za 36,4%, soje za 2,3%, duvana za 23,5%. Pozitivan trend proizvodnje je evidentan kod suncokreta čija je proizvodnja u 2010. godini veća za 49% u odnosu na prethodnu.

Procjenjuje se da u BiH ima oko 500.000 poljoprivrednih gazdinstava. Prosječna veličina 54% gazdinstava je oko 2 ha, dok je veličina više od 80 % gazdinstava manja od 5 ha. Poljoprivredno zemljište malih i srednjih gazdinstava podijeljeno je u prosjeku na 7 do 9 parcela što uzrokuje nisku produktivnost i skromnu ukupnu efikasnost. Mali i fragmentirani

zemljišni posjedi, slaba tehnička opremljenost poljoprivrednih gazdinstava, zastarjele tehnologije proizvodnje, niska upotreba inputa, simbolično korištenje sistema za navodnjavanje, te još uvijek dominantna prisutnost ekstenzivnog i naturalnog načina proizvodnje samo su neki od faktora koji utiču na skromnu ukupnu poljoprivrednu proizvodnju. Dodatno, ostvareni niski prosječni prinosi kultura poskupljuju proizvod i čine ga nekonkurentnim na inostranom, ali i domaćem tržištu. Izdvajanje za podrške poljoprivrednom sektoru u BiH nisu dovoljne i iznose 26 KM po stanovniku, 44 KM po ha poljoprivrednog zemljišta, 61 KM po ha ekvivalentno obradivoj površini. Iako budžetska podrška namjenjena ovom sektoru ima uzlazni trend u zadnjih nekoliko godina iste treba harmonizovati i približiti mjerama sličnim u EU.

Politika u sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja BiH posljednjih se godina razvija u skladu sa ciljevima i potrebama za pripremu i priključenje Evropskoj uniji. Iako je BiH ostvarila značajan ekonomski napredak posljednjih godina, i dalje su potrebne ekonomske reforme za sticanje uslova za pridruživanje Evropskoj Uniji. Proces Evropskih integracija zahtjeva sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucionalnog okvira i pravnog sistema s ciljem dostizanja evropskih standarda i snažnijeg privrednog razvoja. Kako se BiH bude pripremala za članstvo u EU, tako će se i BiH proizvođači pripremati za borbu sa konkurencijom, što je uslovljeno otvorenim granicama i globalizacijom poslovnog okruženja.

Potpisivanjem SSP i Privremenog sporazuma poljoprivredni sektor BiH priključio se jedinstvenom tržištu EU i suočava sa dva izazova :

1. Izgradanjom i jačanjem institucionalnih kapaciteta u pogledu primjene EU standarda o zdravlju biljaka i životinja, podršci i programa ruralnog razvoja u okviru Zajedničke poljoprivredne politike;
2. Konkurentnost poljoprivrednog sektora koji je u stanju da se bori sa konkurencijom u uslovima slobodne trgovine.

Proizvođači u BiH će se morati truditi da svojim proizvodima osvoje domaće tržište, kao i da ti proizvodi budu prepoznati na evropskom pa i na svjetskom tržištu. Tržište EU jeste veliki izazov, ali nedostatak dovoljne podrške postoji opasnost da sektor poljoprivrede ostane nepripremljen za svoje već sutrašnje integracije u Svjetsku trgovinsku organizaciju i očekivanu integraciju u EU i kao takav prihvati trajne obaveze koje proističu iz integracija.

Zadatak koji se stavlja pred BiH je iznalaženje vizije poljoprivrednog razvoja koji će obuhvatiti stvaranje efikasnog i konkurentnog poljoprivrednog sektora koji koristi svoje potencijale i doprinosi ekonomskom razvoju države, uspostavljanje efikasne administracije, uspostavljanje usklađenih standarda, procedura podrški i institucionalnih kapaciteta.

U cilju stvaranja preduslova za izvoz prehrambenih proizvoda u zemlje članice EU, koristeći prednosti postignutog Privremenog trgovinskog sporazuma u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, u toku je implementacija 25. mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji BiH koje je predložilo Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

5.1. Struktura BiH robne razmjene poljoprivrednim proizvodima

U ovom dijelu dokumenta, posmatrana je struktura BiH robne razmjene poljoprivrednim proizvodima u skladu sa WTO klasifikacijom i sa međunarodnom HS klasifikacijom prema kojoj se poljoprivredni proizvodi razvrstavaju po glavama Carinske tarife od 1 do 24. (Prilog br. 1)

Tabela 51 - BiH razmjena poljoprivrednim proizvodima

Mil. KM

Period	UVOZ	Rast/Padu %	IZVOZ	Rast/Padu %	OBIM	Rast/Padu %	DEFICIT	Rast/Padu %	Pokrivenost u %
2008	2.650,73	-	442,45	-	3.093,18	-	-2.208,27	-	16,69%
2009	2.397,23	-9,56%	471,11	6,48%	2.868,33	-7,27%	-1.926,12	-12,78%	19,65%
2010	2.560,93	6,83%	613,80	30,29%	3.174,73	10,68%	-1.947,13	1,09%	23,97%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

U bh robnoj razmjeni poljoprivrednim proizvodima u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen je rast uvoza od 6,83%, dok na strani izvoza je zabilježen značajniji rast od 30,29%, pa je pokrivenost uvoza izvozom iznosila 23,97%.

Tabela 52 - Robna razmjena poljoprivrednim proizvodima po regionima za 2010. godinu

Mil. KM

Region	IZVOZ	% u ukupnom izvozu	UVOZ	% u ukupnom uvozu	Pokrivenost (%)	OBIM	% u obimu
EU	206,63	33,66%	823,83	32,17%	25,08%	1.030,46	32,46%
CEFTA	351,16	57,21%	1.309,28	51,12%	26,82%	1.660,43	52,30%
EFTA	4,77	0,78%	3,72	0,15%	128,21%	8,48	0,27%
UoST*	31,21	5,08%	53,21	2,08%	58,64%	84,42	2,66%
Ostatak svijeta	20,04	3,26%	370,89	14,48%	5,40%	390,93	12,31%
UKUPNO	613,80	100,00%	2.560,93	100,00%	23,97%	3.174,73	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

U ukupnoj bh razmjeni poljoprivrednim proizvodima u 2010. godini najveće učešće imaju zemlje potpisnice CEFTA-e (52,30%), te članice EU (32,46%).

U ukupnom BiH izvozu poljoprivrednih proizvoda potpisnice CEFTA-e učestvuju sa 57,21%, a članice EU sa 33,66%.

U ukupnom BiH uvozu poljoprivrednih proizvoda potpisnice CEFTA-e učestvuju sa 51,12%, a članice EU sa 32,17%.

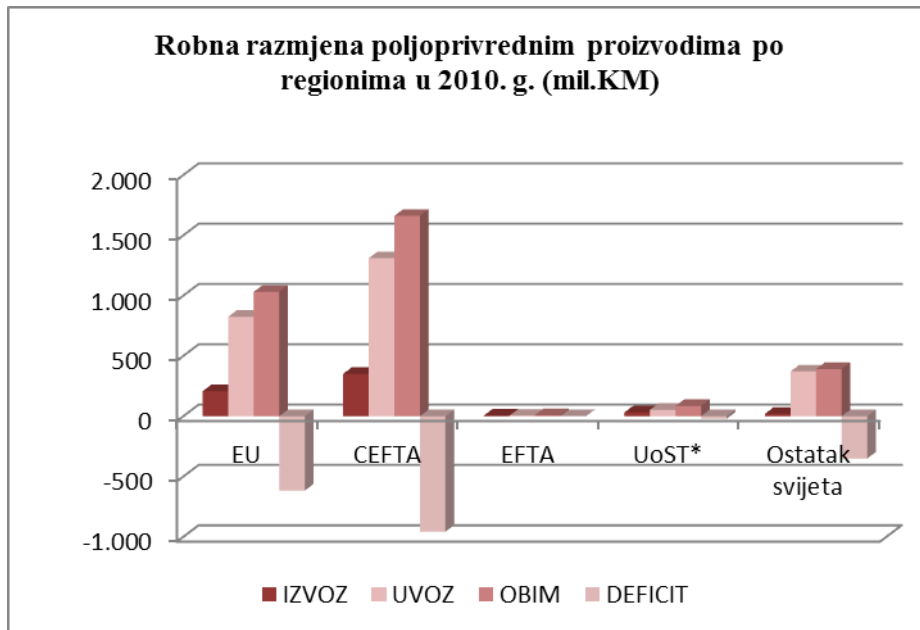

Tabela 53 - Uvoz u BiH (poljoprivrednih proizvoda) po regionima za 2008, 2009. i 2010. g.

Mil.KM

Region	2008		2009			2010		
	UVOZ	% učešća	UVOZ	% učešća	Rast/Pad u %	UVOZ	% učešća	Rast/Pad u %
EU	956,71	36,09%	798,29	33,30%	-16,56%	823,83	32,17%	3,20%
CEFTA	1.254,54	47,33%	1.197,50	49,95%	-4,55%	1.309,28	51,12%	9,33%
EFTA	4,52	0,17%	4,04	0,17%	-10,73%	3,72	0,15%	-7,89%
UoST*	58,81	2,22%	55,02	2,30%	-6,44%	53,21	2,08%	-3,29%
Ostatak svijeta	376,15	14,19%	342,38	14,28%	-8,98%	370,89	14,48%	8,33%
UKUPNO	2.650,73	100,00%	2.397,23	100,00%	-9,56%	2.560,93	100,00%	6,83%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Prema podacima iz tabele br. 53 se može vidjeti da je u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen pad uvoza poljoprivrednih proizvoda iz zemalja EFTA-e za 7,89% i pad uvoza iz Turske za 3,29%, dok je iz zemalja potpisnica Sporazuma CEFTA-e zabilježen rast uvoza od 9,33% i iz zemalja EU od 3,20%. Značajno je učešće uvoza poljoprivrednih proizvoda iz zemalja članica CEFTA-e u ukupnom uvozu od 51,12%, dok iz EU učešće poljoprivrednih proizvoda u uvozu je 32,17%.

Tabela 54 - Izvoz iz BiH (poljoprivrednih proizvoda) po regionima za 2008, 2009. i 2010. g.
Mil.KM

Region	2008		2009			2010		
	IZVOZ	% učešća	IZVOZ	% učešća	Rast/Pad u %	IZVOZ	% učešća	Rast/Pad u %
EU	130,16	29,42%	133,06	28,24%	2,22%	206,63	33,66%	55,30%
CEFTA	293,90	66,42%	305,21	64,79%	3,85%	351,16	57,21%	15,05%
EFTA	2,94	0,66%	3,08	0,65%	4,95%	4,77	0,78%	54,66%
UoST*	5,73	1,30%	18,80	3,99%	227,96%	31,21	5,08%	65,96%
Ostatak svijeta	9,72	2,20%	10,96	2,33%	12,68%	20,04	3,26%	82,92%
UKUPNO	442,45	100,00%	471,11	100,00%	6,48%	613,80	100,00%	30,29%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Prema podacima iz tabele br. 54 se može vidjeti da je u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen rast izvoza poljoprivrednih proizvoda u svim regijama. Posebno je značajno istaći da je izvoz u Tursku znatno porastao za 65,96%. U pomenutom periodu je zabilježen rast izvoza u EU za 55,30%, dok je u zemlje potpisnice Sporazuma CEFTA-e izvoz porastao za 15,05%.

Tabela 55 - BiH razmjena poljoprivrednim proizvodima (glave CT 1-24)

Mil.KM

Glava CT	2009		2010		Rast/Pad UVOZA	Rast/Pad IZVOZA
	Ukupan UVOZ	Ukupan IZVOZ	Ukupan UVOZ	Ukupan IZVOZ		
1	98,54	1,98	92,19	7,60	-6,44%	284,02%
2	121,97	8,63	109,57	13,34	-10,17%	54,51%
3	17,66	14,81	16,67	14,60	-5,56%	-1,37%
4	135,17	64,88	151,28	82,17	11,91%	26,64%
5	2,03	0,55	1,98	0,06	-2,42%	-89,89%
6	21,09	0,86	16,55	1,53	-21,52%	77,28%
7	55,34	20,26	55,06	30,44	-0,51%	50,28%
8	114,03	39,64	107,73	43,03	-5,53%	8,53%
9	71,71	6,68	76,01	7,93	6,00%	18,79%
10	149,49	9,49	203,91	28,22	36,41%	197,47%
11	41,21	1,75	44,02	2,37	6,84%	35,41%
12	71,79	4,96	97,39	5,62	35,65%	13,32%
13	0,97	0,00	1,00	0,01	3,02%	100,00%
14	0,35	0,05	0,48	0,12	38,00%	128,38%
15	111,27	44,34	103,33	55,11	-7,14%	24,30%
16	103,85	42,26	105,20	42,42	1,30%	0,39%
17	143,76	33,09	188,51	54,52	31,13%	64,77%
18	123,13	12,57	126,40	16,11	2,66%	28,11%
19	152,73	39,37	156,92	37,81	2,74%	-3,95%
20	47,46	23,69	48,88	19,40	2,99%	-18,08%
21	194,75	14,67	198,11	15,46	1,72%	5,43%
22	314,38	31,55	301,86	34,11	-3,98%	8,11%
23	148,37	14,55	156,87	20,52	5,73%	41,01%
24	147,96	22,15	142,47	20,56	-3,71%	-7,15%
Ukupno (1-24)	2.389,03	452,77	2.502,40	553,08	4,75%	22,16%
% (1-24)	19,34%	8,19%	18,38%	7,79%		
UKUPNO	12.355,18	5.531,20	13.616,20	7.095,50	10,21%	28,28%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Klasifikacija u skladu sa CN (1-24) poljoprivredni proizvodi

Ukupan uvoz poljoprivrednih proizvoda (glava Carinske tarife 1-24) u 2010. godini iznosio je 2,50 milijardi KM što predstavlja 18,38 % od ukupnog bh uvoza.

Uvoz poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porastao za 4,75% u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupan izvoz poljoprivrednih proizvoda (glava Carinske tarife 1-24) u 2010. godini iznosio je 553,08 miliona KM i predstavlja 7,79% od ukupnog bh izvoza.

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u 2010. godini je porastao za 22,16% u odnosu na prethodnu godinu.

5.2. Struktura deficita u trgovini poljoprivrednim proizvodima

Tabela 56 - Struktura **deficita** u razmjeni poljoprivrednim proizvodima za 2010. (glave CT (1-24))

Glava CT	OPIS	2010		DEFICIT	Mil. KM % učešća u deficitu
		UVOZ	IZVOZ		
1	Žive životinje	92,19	7,60	-84,59	4,34%
2	Meso i drugi klanični proizvodi za jelo	109,57	13,34	-96,23	4,94%
3	Ribe, ljuskari, mekušci, i slično	16,67	14,60	-2,07	0,11%
4	Mlijeko, ptičja jaja, med, i slično	151,28	82,17	-69,11	3,55%
5	Ostali proizvodi životinjskog porijekla	1,98	0,06	-1,93	0,10%
6	Ukrasne biljke, korijenje i slično	16,55	1,53	-15,02	0,77%
7	Povrće, korijenje i krtole za jelo	55,06	30,44	-24,62	1,26%
8	Voće za jelo; kore agruma, dinja, lubenica	107,73	43,03	-64,70	3,32%
9	Kafa, čaj, mate čaj i začini	76,01	7,93	-68,08	3,49%
10	Žitarice	203,91	28,22	-175,69	9,01%
11	Proizvodi mlinske industrije; škrob, i slično	44,02	2,37	-41,66	2,14%
12	Zrnavlje, sjeme, plodovi, stočna hrana i slično	97,39	5,62	-91,77	4,71%
13	Šelak; gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	1,00	0,01	-0,99	0,05%
14	Pletarski biljni materijal i slično	0,48	0,12	-0,37	0,02%
15	Biljna i životinjska mast i vosak, i slično	103,33	55,11	-48,22	2,47%
16	Prerađevine od mesa, riba, ljuskara, i slično	105,20	42,42	-62,78	3,22%
17	Šećer i proizvodi od šećera	188,51	54,52	-133,99	6,87%
18	Kakao i proizvodi od kakaoa	126,40	16,11	-110,30	5,66%
19	Proizvodi na bazi žitarica, mlijeka, i slično	156,92	37,81	-119,11	6,11%
20	Proizvodi od povrća, voća, i slično	48,88	19,40	-29,47	1,51%
21	Razni proizvodi za ishranu	198,11	15,46	-182,64	9,37%
22	Pića, alkoholi, i sirće	301,86	34,11	-267,75	13,74%
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, i slično	156,87	20,52	-136,35	6,99%
24	Duhan i proizvodi zamjene duhana	142,47	20,56	-121,90	6,25%
Ukupno (1-24)		2.502,40	553,08	-1.949,32	100,00%
% (1-24)		18,38%	7,79%	29,89%	
UKUPNO		13.616,20	7.095,50	-6.520,70	

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Bosna i Hercegovina bilježi deficit po svim glavama Carinske tarife koje se po međunarodnoj klasifikaciji smatraju poljoprivrednim proizvodima. To govori u prilog činjenici da je BiH uvozno orijentisana zemlja kada se radi o poljoprivrednim proizvodima.

U 2010. godini najveće učešće u deficitu robne razmjene BiH poljoprivrednim proizvodima imali su:

1. Glava CT 22 - Pića, alkoholi i sirće (13,74%);
2. Glava CT 21 - Razni proizvodi za ishranu (9,37%);
3. Glava CT 10 - Žitarice (9,01%);
4. Glava CT 23 - Ostaci i otpaci od prehrambene industrije (6,99 %);
5. Glava CT 17- Šećer i proizvodi od šećera (6,87%);
6. Glava CT 24 - Duhan i prerađene zamjene duhana (6,25 %);
7. Glava CT 19 - Proizvodi na osnovi žitarica, mlijeka i sl. (6,11 %);
8. Glava CT 18 - Kako i proizvodi od kakoa (5,66%).
9. Glava CT 02 - Meso i drugi klaonični proizvodi za jelo (4,94%);
10. Glava CT 12 – Zrnevlje, sjeme, plodovi, stočna hrana i sl. (4,71%);

Ukupno: 73,65%

U 2010. godini navedenih deset grupa poljoprivrednih proizvoda po glavama CT 1-24 učestvuju sa 73,65% u ukupnom deficitu poljoprivrednih proizvoda.

5.3. Razmjena poljoprivrednim proizvodima sa Hrvatskom i Srbijom

5.3.1. Robna razmjena sa Hrvatskom

Tabela 57 - Ukupna razmjena poljoprivrednim proizvodima sa Hrvatskom

	Mil.KM				
OPIS	2008	2009	2010	Rast/Pad 2009/2008	Rast/Pad 2010/2009
UVOZ IZ HRVATSKE	625,36	595,83	609,73	-4,72%	2,33%
IZVOZ U HRVATSKU	153,48	154,41	171,72	0,61%	11,21%
OBIM ROBNE RAZMJENE	778,84	750,24	781,45	-3,67%	4,16%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Ukupan obim razmjene poljoprivrednih proizvoda Bosne i Hercegovine sa Hrvatskom u 2010. godini iznosio je 781,45 miliona KM, te predstavlja rast od 4,16% u odnosu na prethodnu godinu, kada je ukupna razmjena iznosila 750,24 miliona KM.

Uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Hrvatske u 2010. godini iznosi 609,73 miliona KM, te je veći za 2,33% u odnosu na prethodnu godinu.

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u Hrvatsku u 2010. godini iznosio je 171,72 miliona KM, te je u odnosu na prethodnu godinu veći za 11,21%.

Tabela 58 - Razmjena poljoprivrednim proizvodima sa Hrvatskom za 2010. godinu

Mil. KM

GlavaCT	2010						Učešće po glavama CT	
	Ukupan BiH uvoz	Ukupan BiH izvoz	Pokrivenost	Uvoz iz Hrvatske	Izvoz u Hrvatsku	Pokrivenost	% uvoza iz Hrvatske	% izvoza u Hrvatsku
1	92,19	7,60	8,25%	6,27	0,03	0,45%	6,80%	0,37%
2	109,57	13,34	12,17%	28,35	6,90	24,35%	25,87%	51,74%
3	16,67	14,60	87,57%	2,47	6,19	249,98%	14,84%	42,36%
4	151,28	82,17	54,32%	65,93	40,95	62,11%	43,58%	49,83%
5	1,98	0,06	2,81%	0,29	0,00	0,00%	14,74%	0,00%
6	16,55	1,53	9,26%	0,42	0,34	81,31%	2,54%	22,27%
7	55,06	30,44	55,29%	2,57	12,15	472,12%	4,67%	39,91%
8	107,73	43,03	39,94%	7,64	7,41	97,05%	7,09%	17,23%
9	76,01	7,93	10,43%	5,76	0,41	7,10%	7,57%	5,15%
10	203,91	28,22	13,84%	34,52	0,75	2,17%	16,93%	2,65%
11	44,02	2,37	5,38%	13,12	0,05	0,41%	29,81%	2,27%
12	97,39	5,62	5,77%	34,86	0,43	1,22%	35,80%	7,57%
13	1,00	0,01	1,42%	0,04	0,01	33,09%	4,30%	100,00%
14	0,48	0,12	24,21%	0,00	0,00	49,40%	0,53%	1,08%
15	103,33	55,11	53,33%	22,65	25,34	111,89%	21,92%	45,98%
16	105,20	42,42	40,33%	45,72	7,96	17,40%	43,46%	18,76%
17	188,51	54,52	28,92%	11,73	0,41	3,52%	6,22%	0,76%
18	126,40	16,11	12,74%	36,94	4,61	12,47%	29,22%	28,60%
19	156,92	37,81	24,10%	28,13	20,14	71,59%	17,93%	53,26%
20	48,88	19,40	39,70%	8,12	9,27	114,20%	16,60%	47,76%
21	198,11	15,46	7,81%	54,91	2,92	5,31%	27,72%	18,87%
22	301,86	34,11	11,30%	107,27	23,81	22,20%	35,53%	69,81%
23	156,87	20,52	13,08%	14,49	2,65	18,32%	9,24%	12,94%
24	142,47	20,56	14,43%	78,94	2,52	3,19%	55,41%	12,25%
Ukupno (1-24)	2.502,40	553,08	22,10%	611,14	175,24	28,68%	24,42%	31,69%
% (1-24)	18,38%	7,79%		29,68%	16,37%			
UKUPNO	13.616,20	7.095,50	52,11%	2.058,95	1.070,63	52,00%	15,12%	15,09%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Klasifikacija u skladu sa CN (1-24) poljoprivredni proizvodi

Ukupan uvoz poljoprivrednih proizvoda (glave Carinske tarife 1-24) u 2010. godini iznosio je 2,50 milijardi KM, što je 18,38% od ukupnog BiH uvoza. Ukupan izvoz poljoprivrednih proizvoda u istom periodu iznosio je 553,08 miliona KM što je 7,79% od ukupnog BiH izvoza.

Uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Hrvatske u 2010. godini iznosio je 611,14 miliona KM, što predstavlja 29,68% od ukupnog uvoza iz Hrvatske. (Klasifikacija poljoprivrednih proizvoda u skladu sa CN (1-24).)

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće uvoza poljoprivrednih proizvoda iz pojedinih glava CT iz Hrvatske u ukupnom uvozu BiH istih tih proizvoda je: Glava CT 24 - Duhan i proizvodi zamjene duhana (55,41%), Glava CT 4 - Mlijeko, ptičja jaja, med i slično (43,58%), te glava CT 16 - Prerađevine od mesa, riba, ljuskara, i slično (43,46%).

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u Hrvatsku u 2010. godini iznosio je 199,72 miliona KM, što predstavlja 18,65% od ukupnog izvoza u Hrvatsku. (Klasifikacija poljoprivrednih proizvoda u skladu sa CN (1-24).)

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće izvoza poljoprivrednih proizvoda iz pojedinih glava CT u Hrvatsku u ukupnom izvozu BiH istih tih proizvoda je: glava CT 13 – Šelak; gume, smole i ostali biljni sokovi (100,00%), glava CT 22 – Pića, alkoholi i sirće (69,81%), te glava CT 19 – Proizvodi na bazi žitarica, mlijeka i slično (53,26%).

Pokrivenost uvoza izvozom u bh razmjeni poljoprivrednih proizvoda sa Hrvatskom u 2010. godini je iznosila 32,68%.

5.3.2. Robna razmjena sa Srbijom

Tabela 59 - Ukupna razmjena poljoprivrednim proizvodima sa Srbijom

OPIS	Mil.KM				
	2008	2009	2010	Rast/Pad 2009/2008	Rast/Pad 2010/2009
UVOZ IZ SRBIJE	547,27	514,05	603,07	-6,07%	17,32%
IZVOZ U SRBIJU	81,00	83,98	90,65	3,68%	7,94%
OBIM ROBNE RAZMJENE	628,27	598,03	693,72	-4,81%	16,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani u skladu sa WTO klasifikacijom

Ukupan obim razmjene poljoprivrednih proizvoda Bosne i Hercegovine sa Srbijom u 2010. godini iznosio je 693,74 miliona KM, te predstavlja rast od 16,00% u odnosu na prethodnu godinu, kada je ukupna razmjena iznosila 598,03 miliona KM.

Uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Srbije u 2010. godini iznosio je 603,07 miliona KM, te je u odnosu na prethodnu godinu veći za 17,32%.

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u Srbiju u 2010. godini iznosio je 90,65 miliona KM, te je u odnosu na prethodnu godinu veći za 7,94%.

Tabela 60 - Razmjena poljoprivrednim proizvodima sa Srbijom za 2010. godinu

Glava CT	2010						Mil. KM	
	Ukupan BiH uvoz	Ukupan BiH izvoz	Pokrivenost	Uvoz iz Srbije	Izvoz u Srbiju	Pokrivenost	Učešće po glavama CT	
							% uvoza iz Srbije	% izvoza u Srbiju
1	92,19	7,60	8,25%	56,23	1,42	2,52%	60,99%	18,64%
2	109,57	13,34	12,17%	2,34	2,71	116,05%	2,13%	20,35%
3	16,67	14,60	87,57%	0,53	5,70	1071,53%	3,19%	39,01%
4	151,28	82,17	54,32%	16,60	17,76	107,00%	10,97%	21,61%
5	1,98	0,06	2,81%	0,06	0,00	0,00%	2,97%	0,00%
6	16,55	1,53	9,26%	1,93	0,23	12,00%	11,68%	15,13%
7	55,06	30,44	55,29%	6,55	1,35	20,65%	11,90%	4,45%
8	107,73	43,03	39,94%	4,98	7,48	150,30%	4,62%	17,40%
9	76,01	7,93	10,43%	1,45	0,09	6,11%	1,91%	1,12%
10	203,91	28,22	13,84%	68,51	3,16	4,62%	33,60%	11,20%
11	44,02	2,37	5,38%	22,63	0,16	0,71%	51,40%	6,79%
12	97,39	5,62	5,77%	15,03	1,31	8,69%	15,43%	23,25%
13	1,00	0,01	1,42%	0,01	0,00	0,00%	0,59%	0,00%
14	0,48	0,12	24,21%	0,04	0,02	39,32%	7,87%	12,78%
15	103,33	55,11	53,33%	28,93	5,29	18,29%	28,00%	9,60%
16	105,20	42,42	40,33%	21,34	8,54	40,02%	20,29%	20,14%
17	188,51	54,52	28,92%	32,02	0,05	0,17%	16,99%	0,10%
18	126,40	16,11	12,74%	46,06	6,28	13,64%	36,44%	39,00%
19	156,92	37,81	24,10%	66,31	4,97	7,50%	42,26%	13,15%
20	48,88	19,40	39,70%	6,24	2,72	43,51%	12,77%	13,99%
21	198,11	15,46	7,81%	29,24	3,39	11,61%	14,76%	21,95%
22	301,86	34,11	11,30%	120,01	3,35	2,79%	39,76%	9,81%
23	156,87	20,52	13,08%	27,38	13,14	47,98%	17,45%	64,01%
24	142,47	20,56	14,43%	12,01	6,97	58,04%	8,43%	33,90%
Ukupno (1-24)	2.502,40	553,08	22,10%	586,44	96,09	16,39%	23,44%	17,37%
% (1-24)	18,38%	7,79%		41,02%	10,74%			
UKUPNO	13.616,20	7.095,50	52,11%	1.429,48	894,77	62,59%	10,50%	12,61%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Klasifikacija u skladu sa CN (1-24) poljoprivredni proizvodi

Ukupan uvoz poljoprivrednih proizvoda (glave Carinske tarife 1-24) u 2010. godini iznosio je 2,50 milijardi KM što je 18,38% od ukupnog BiH uvoza. Ukupan izvoz poljoprivrednih proizvoda u istom periodu iznosio je 553,08 miliona KM što je 7,79% od ukupnog BiH izvoza.

Uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Srbije u 2010. godini je 586,44 miliona KM, što predstavlja 41,02% od ukupnog uvoza iz Srbije.

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće uvoza poljoprivrednih proizvoda iz pojedinih glava CT iz Srbije u ukupnom uvozu BiH istih tih proizvoda je: glava 1 - Žive životinje (60,99%), glava 11 - Proizvodi mlinske industrije; škrob, i slično (51,40%), te Glava 19 - Proizvodi na bazi žitarica, mlijeka, i slično (42,26%).

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u Srbiju u 2010. godini iznosio je 96,09 miliona KM, što predstavlja 10,74% od ukupnog izvoza u Srbiju.

Posmatrano po glavama CT, najveće učešće izvoza poljoprivrednih proizvoda iz pojedinih glava CT u Srbiju u ukupnom izvozu BiH istih tih proizvoda je: glava 23 - Ostaci i otpaci prehrambene industrije i slično (64,01%), glava 03 – Ribe, ljuskari, mekušci i slično (39,01%), te glava 18 – Kako i proizvodi od kaka (39,00%).

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivrednih proizvoda sa Srbijom u 2010. godini iznosila je 16,39%

Prilog 1

Nazivi glava Carinske tarife (1-24) Poljoprivredni proizvodi

- 01 - *Žive životinje*
- 02 - *Meso i drugi klanični proizvodi za jelo*
- 03 - *Ribe, ljuskari, mekušci, i slično*
- 04 - *Mlijeko, ptičja jaja, med, i slično*
- 05 - *Ostali proizvodi životinjskog porijekla*
- 06 - *Ukrasne biljke, korijenje i slično*
- 07 - *Povrće, korijenje i krtole za jelo*
- 08 - *Voće za jelo; kore agruma, dinja, lubenica*
- 09 - *Kafa, čaj, mate čaj i začini*
- 10 - *Žitarice*
- 11 - *Proizvodi mlinske industrije; škrob, i slično*
- 12 - *Zrnevlje, sjeme, plodovi, stočna hrana i slično*
- 13 - *Šelak; gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti*
- 14 - *Pletarski biljni materijal i slično*
- 15 - *Biljna i životinjska mast i vosak, i slično*
- 16 - *Prerađevine od mesa, riba, ljuskara, i slično*
- 17 - *Šećer i proizvodi od šećera*
- 18 - *Kakao i proizvodi od kakaoa*
- 19 - *Proizvodi na bazi žitarica, mlijeka, i slično*
- 20 - *Proizvodi od povrća, voća, i slično*
- 21 - *Razni proizvodi za ishranu*
- 22 - *Pića, alkoholi, i sirće*
- 23 - *Ostaci i otpaci prehrambene industrije, i slično*
- 24 - *Duhan i proizvodi zamjene duhana*

